

**UCHWAŁA NR XXVII/209/2021
RADY GMINY UJSOŁY**

z dnia 17 maja 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujsoly na lata 2021 – 2026

Na podstawie art. 7 ust. 1 i 18 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)

**Rada Gminy Ujsoly
uchwala, co następuje**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujsoly na lata 2021-2026, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Władysława Salachna

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE UJSOŁY NA LATA 2021 - 2026

Ujsolę, styczeń 2021 r.

Spis treści

Rozdział I. Podstawy prawne procesu tworzenia strategii.	4
Rozdział II. Charakterystyka Gminy Ujsoly.	8
2.1. Położenie Gminy	8
2.2. Warunki naturalne.	9
2.3. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.	10
Rozdział III. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Ujsoly.	11
3.1. Świadczenia z pomocy społecznej.	11
3.2. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	22
3.3. Działalność ośrodka pomocy społecznej	24
3.4. Ochrona zdrowia	30
3.5. Biblioteka w Ujsolach.	31
3.6. Edukacja w Gminie Ujsoly	32
3.6.1. Organizacja placówek oświatowych	32
3.6.2. Zatrudnienie w placówkach oświatowych.	33
3.6.3. Wyniki zewnętrznego egzaminu w klasach VIII szkoły podstawowej oraz w gimnazjum.	35
3.6.4. Realizacja zadań oświatowych gminy na rzecz uczniów i szkół.	36
3.7. Działalność kulturalna w gminie.	40
3.8. Bezrobocie.	43
3.9. Bezpieczeństwo.	45
Rozdział IV. Proces konsultacji społecznych – analiza wyników ankiet.	45
Rozdział V. Analiza SWOT w zakresie problemów społecznych.	69
5.1. Kapitał społeczny Gminy.	72
5.2. Wnioski.	74
Rozdział VI. Cele i programy strategii.	75
Rozdział VII. Ramy finansowe.	87
Rozdział VIII. Zarządzanie realizacją strategii.	88
8.1. Promocja Strategii.	89
8.2. Monitoring i ewaluacja.	89
8.3. Podsumowanie.	90

Wstęp

Polityka społeczna gminy Ujsoły, której adresatem jest społeczność zamieszkała na terenie gminy określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ujsoły na lata 2021-2026”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji, w obrębie, których jednostki i grupy mają możliwość wykonania wszelkich życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz zaspokajania potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji, umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza jej własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych, umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancje zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Tym samym społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup.

To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Podstawą polityki społecznej w gminie Ujsoly jest strategia, która określa cele strategiczne a także cele szczegółowe i kierunki działania.

„Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ujsoly na lata 2021-2026” przygotowali pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsolach przy współpracy z reprezentantami środowisk społecznych, gospodarczych i samorządowych.

Rozdział I. Podstawy prawne procesu tworzenia strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769, 1895). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232),
- ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769, 1895), która określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, w tym:
 - zadania w zakresie pomocy społecznej;
 - rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
 - organizację pomocy społecznej;
 - zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.
- ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487): rozwiązywanie problemów alkoholowych

zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”, które są realizowane w oparciu o opracowany co roku gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

– ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292, 2217), która określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

– Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1952): Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a,
- świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie

– Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015, poz. 1390). Dokument ten m.in. definiuje zjawisko przemocy w rodzinie , określa formy pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także zadania nałożone na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wprowadza możliwość podjęcia wobec sprawców przemocy działań interwencyjnych i

korekcyjno – edukacyjnych. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w tym zakresie mają być realizowane na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (art. 6 ust 1).

– Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783, 1458, 2439). Przeciwdziałanie narkomani realizowane jest przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej. Obejmuje i wskazuje szerokie spektrum działalności państwa. Tym samym regulowane jest poprzez normy prawa administracyjnego, finansowego, gospodarczego oraz karnego.

– Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, 1292, 1321, 1428, 1543, 2371). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

– Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1828). Ustawa określa zasady zatrudnienia socjalnego i stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. – ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, 1948, z 2017 r. poz. 777, 935, 1428). Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem.

– Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, 1948, z 2017 r. poz. 60, 573, 1909). Ustawa reguluje zasady:

➤ prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi oraz współpracy, o której mowa w art. 4d;

➤ uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;

➤ sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;

➤ tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

– Ustawa z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1851). Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

– Ustawa z 14 czerwca 1969 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 1257).

– Ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 682).

– Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 489, 624, 777, 952, 1428). Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej „świadczeniami z funduszu alimentacyjnego”;
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

– Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 882, 2245, 2439). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Strategia została opracowana przez zespół pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsołach. Głównym celem przy opracowywaniu przedstawionego dokumentu była analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej, czyli takie ukształtowanie systemu pomocy społecznej na terenie gminy Ujsoły, które w sposób właściwy i kompleksowy będzie zaspakajało oczekiwania społeczne. Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona w

oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsolach, oraz z instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na etapie diagnozy. Na lokalnych portalach internetowych oraz w mediach społecznościowych zamieszczono ankietę, którą mieszkańcy mogli anonimowo odsyłać na adres mailowy ośrodka pomocy społecznej w Ujsolach lub wypełniać bezpośrednio w siedzibie Ośrodka. Pozwoliło to na uzyskanie opinii mieszkańców gminy, które zostały w toku prac nad strategią opracowane i stanowią cenny materiał badań ankietowych.

Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie gminy Ujsolę. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument obejmuje w szczególności działania publicznych instytucji i innych jednostek zajmujących się kwestiami społecznymi w celu poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin. Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ujsolę na lata 2021 – 2026 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść dotyczy mieszkańców.

Rozdział II. Charakterystyka Gminy Ujsolę.

2.1. Położenie Gminy

Gmina Ujsolę leży w południowej części Beskidu Żywieckiego. Rozciąga się na obszarze dwóch jednostek morfologicznych tworzących południowo- zachodnią część tego pasma górskiego. Są to: grupa Wielkiej Raczy i Rycerzowej, oraz grupa Pilska i Lipowskiej. Jest to gmina typowo górską, Rozciąga się na wysokości od 550 - 1324 m. n.p.m. Obejmuje wschodnią część „Worka Rajczańskiego” i południową część obszaru Lipowskiej. Granicę między tymi obszarami stanowi potok Ujsolę (Sołka), dalej w górę potok Glinka i przełęcz Glinka (Ujsolska).

Centralną, nisko położoną część gminy o charakterze śródgórskiej kotliny, w której koncentrycznie zbiegają się na terenie Ujsol liczne potoki, dające łącznie dużą już Sołkę, otaczają masywne i wyniosłe pasma beskidzkie, w których liczne szczyty przekraczają 1000 m.

n.p.m., (11 szczytów). Dominują szczyty: Lipowska (1324 m. n.p.m.), Rysianka (1322 m. n.p.m.), Wielka Rycerzowa (1236 m. n.p.m.), Trzy Kopce / 1216 m. n.p.m./. Od Przegibka (Bani) po Trzy Kopce granicą gminy jest granica Polski ze Słowacją, następnie gmina graniczy kolejno z gminami: Jeleśnia, Węgierska Górka i Rajcza.

Wsie: Glinka, Sobkówka i Złatna należące do gminy Ujsół położone są na terenie Żywieckiego parku Krajobrazowego, na obszarze Ujsół rozciąga się strefa ochronna parku. Pierwszymi osadnikami na tym terenie byli pasterze wołoscy, którzy znajdując korzystne warunki do wypasu owiec i bydła osiedlali się na halach. Im też Ujsół zawdzięcza swoją nazwę. Jak podaje legenda - widząc w dolinie rzekę zawołali "Uj-Sol" co znaczyło "Wielka Soła". Początkowo osadnicy wołoscy byli wolni, później wraz z wprowadzeniem gospodarki pańszczyźnianej swoboda ich została ograniczona, wobec czego opór swój wyrażali zbójnictwem.

2.2. Warunki naturalne.

Znaczną powierzchnię gminy Ujsół zajmują lasy i grunty leśne. Przeważają lasy świerkowo-bukowe, jednak znajdują się tutaj również jodły. Walory krajobrazowe oraz wypoczynkowe środowiska charakteryzują się stosunkowo łatwymi górami dostępnymi dla pieszych turystów, licznymi górskimi potokami z wodami pierwszej klasy czystości, bogactwem zbiorowisk leśnych i łąkowych, możliwością obserwowania różnorodnej fauny w jej naturalnym środowisku oraz co nie jest bez znaczenia ciszą i spokojem. Na terenie Ujsół znajduje się rezerwat przyrody „Muńcuł”, o powierzchni 45,20 ha.

Warto zobaczyć w gminie:

- **Cmentarz** Parafialny poświęcony w 1913 roku,
- **Kościół** Parafialny pw. Św. Józefa Robotnika wybudowany w 1925 roku
- **„Organistówka”** w Ujsółach pochodząca z końca XIX wieku, dawniej dom mieszkalny organisty i wikarego, dziś odrestaurowany pełni funkcje publiczne,
- **Wodospad** w Złatnej Hucie oraz kaskady na potoku Bystra
- **Bacówka** w Sobkowie – Królowej gdzie można zobaczyć wypas owiec oraz wyrób serów owczych,
- **Izba regionalna „Gronicek”** w Glince – zgromadzono w niej eksponaty sztuki ludowej, sprzęty gospodarstwa domowego oraz stare narzędzia rolnicze,

- „Szlakany szlak” to materialne pozostałości po działającej na terenie Złatnej leśnej huty szkła. Szlak obejmuje **Leśniczówkę** zwaną Starym Dworem w Złatnej, **Gajówkę**, **Kaplicę** w Złatnej, **Źródełko** Matki Boskiej – siarkowe źródło położone w dolinie tzw. Smierzącego potoku, **Huta Szkła** pozostałości po hucie działającej w latach 1815-1875 oraz **Świątek** – Krzyż Boża Męka z 1833 roku położony w pobliżu huty,
- **GEO-PARK** w Glince położony w dawnym kamieniołomie, obecnie miejsce rodzinnego wypoczynku i miłośników aktywnego spędzania wolnego czasu.
- **UPTAiR** tzw. „Orlik” – miejsce przeznaczone do aktywnego wypoczynku w formie kompleksu sportowo – rekreacyjnego dostępnego dla wszystkich.

2.3. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.

Gmina Ujsoły jest podzielona na trzy sołectwa: Ujsoły, Glinka, Złatna i Sobkówka.

Gminę zamieszkuje 4479 mieszkańców w tym 2222 kobiet i 2256 mężczyzn, 777 to liczba dzieci do 18 roku życia.

Tabela 1: Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	61	73
4-6	57	53
7-18	290	265
19	28	25
wiek produkcyjny	1 496	1 159
60-64		149
65-74	202	244
75-79	60	81
80+	75	181

Rozdział III. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Ujsoły.

3.1. Świadczenia z pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych w gminie Ujsoły i z tego powodu mieszkańcy najczęściej korzystają z pomocy i wsparcia.

Pozostałe powody korzystania z pomocy to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm itp.

Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej to:

- **Zasilek stały**

Zasilek stały, o którym mowa w art. 37 ustawy – przysługuje:

- Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. od kwoty **701 zł.** od 1 października 2018 r.
- Pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie tj. od kwoty **528 zł.** od 1 października 2018 r.

Przez **osobę samotnie gospodarującą** rozumiemy osobę prowadzącą jednoosobowe gospodarstwo domowe. Przez **rodzinę** ustawodawca natomiast rozumie osoby spokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Całkowita niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidzkiej lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Niezdolność do pracy z tytułu wieku oznacza ukończone przez kobietę 60 lat i 65 lat ukończone przez mężczyznę. W przypadku osoby samotnie gospodarującej zasiłek stały ustala się w wysokości stanowiącej różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł. W przypadku osoby w rodzinie zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem tej osoby.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje. Wydatki na zasiłki stałe są finansowane z budżetu Państwa.

- **Zasiłek okresowy**

Zasiłek okresowy, o którym mowa w art. 38 ustawy – przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, czyli od kwoty **701 zł**;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny, w szczególności ze względu na:
 - a. długotrwałą chorobę,
 - b. niepełnosprawność,
 - c. bezrobocie,
 - d. możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Dochód rodziny – suma miesięcznych dochodów osób w rodzinie ustalonych zgodnie z art. 8 ust. 3 – 13 ww. ustawy.

Kryterium dochodowe rodziny – obliczane jest jako iloczyn kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, czyli kwoty **528 zł** i liczby osób w rodzinie.

Kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł.

Wysokość zasiłku okresowego ustala się zgodnie z zasadami zawartymi w art. 38 ust. 2 i art. 147 ust. 3.

Według Art. 38 ust. 2, zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
2. w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Według Art. 147 ust. 3 minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosi 20 zł. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy

- **Zasiłek celowy**

Zasiłek celowy, o którym mowa w art. 39 ustawy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany na podstawie art. 41 ustawy zasiłek celowy specjalny:

- nie podlegający zwrotowi specjalny zasiłek celowy w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny;
 - zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.
- **Składki na ubezpieczenie społeczne.**

Za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby opiekującej się nie przekracza 150%

kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury albo renty. Dotyczy to również osób, które w związku z koniecznością sprawowania opieki pozostają na bezpłatnym urlopie.

Przez ojca i matkę należy rozumieć również ojca i matkę współmałżonka.

Konieczność sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad osobami, o których mowa powyżej, stwierdza lekarz ubezpieczenia zdrowotnego w zaświadczeniu wydanym nie wcześniej niż na 14 dni przed złożeniem wniosku o przyznanie świadczenia.

Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości określonej przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych jest opłacana przez okres sprawowania opieki.

Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie przysługuje osobie, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczenia:

- ukończyła 50 lat i nie posiada okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) wynoszącego co najmniej 10 lat;
- posiada okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wynoszący 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.
- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne.**

Ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne za osobę bezdomną objętą indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest również za osoby pobierające zasiłek stały, a nie objęte ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu.

Tabela 2. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	187	564
2016	162	458
2017	149	410
2018	133	375
2019	156	367

Tabela 3. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane w 2019 roku.

Świadczenie pieniężne i niepieniężne z pomocy społ. w 2019	Liczba osób	Kwota świadczeń
Zasilek stały ogółem	28	175 736
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących	27	171 694
Zasilek stały dla osoby w rodzinie	1	4 042
ZASIŁEK OKRESOWY	40	47 156
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia	24	29 930
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby	9	8 013
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności	1	356
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0
Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM	35	16 100
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"	15	7 400
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY	0	0

NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2		
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ		
PPOSIŁKI OGÓŁEM	143	39 490
SCHRONIENIE	2	12 939
UBRANIE	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU	0	0
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ	2	56 937
WSPIERANIE RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ	0	0

Tabela 4. Osoby korzystające z pomocy społecznej w 2019 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA	555
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	205
W tym: osoby długotrwale korzystające	205
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY	215
KONTRAKT SOCJALNY	30

- Inne rodzaje pomocy i świadczeń**

Obok działalności w sferze pomocy społecznej GOPS w Ujsołach realizuje dodatkowe zadania, określone jako system świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny. System ten obejmuje wypłatę świadczeń, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Przedstawione poniżej dane wskazują, że liczba osób objęta zasiłkami rodzinnymi i dodatkami do zasiłków rodzinnych uległa zmniejszeniu. Dotyczy to również innych świadczeń rodzinnych np. jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wzrasta liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze (tzw. 500+).

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego (tzw. 500+).

Dane za rok 2019 dotyczą okresu od stycznia do czerwca.

Rok	Liczba rodzin
2017	316
2018	300
2019	299

Tabela 6. Wydatki GOPS na świadczenie wychowawcze.

Rok	Wydatki
2017	3117 033,00
2018	2846 844,00
2019	3465 476,00

- **Świadczenia rodzinne**

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny , świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
4. zasiłek dla opiekuna jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt TK akt K 27/13.
5. świadczenie rodzicielskie

Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego (którego przyznanie uzależnione jest m. in od spełnienia kryterium dochodowego) może ubiegać się o następujące dodatki:

- Dodatek z tytułu urodzenia dziecka
- Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

- **Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego**

Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych (z wyjątkiem świadczenia pielęgnacyjnego) podlegają weryfikacji **co 3 lata**, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce 1 listopada 2018 r.

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:
 - do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

- przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,

- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Tabela 7. Miesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka:

Rok	Liczba rodzin
2017	224
2018	198
2019	190

Tabela 8. Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku.

Rok	Kwota
2017	898 642,30
2018	755 885,88
2019	704 458,70

Świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny i specjalny zasiłek opiekuńczy to świadczenia opiekuńcze wypłacane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Główna różnica polega na ich wysokości oraz kręgu osób uprawnionych.

Tabela 9. Świadczenia i ich kwoty wypłacone w 2019 roku.

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1130	214 144,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	172	32 569,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	656	123 372,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	36	6 828,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	266	50 375,00
Świadczenie pielęgnacyjne	231	364 223,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	212	131 420,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1573	709 787,00

- **Świadczenia z funduszu alimentacyjnego** przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:
 - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.
 - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże **nie wyższej niż 500 zł miesięcznie**. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza miesięcznie kwoty **900 zł netto**. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona:

- została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej;
- zawarła związek małżeński.

Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

Rok	Liczba osób
2017	23
2018	18
2019	15

Tabela 11. Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach.

Rok	Kwota świadczeń
2017	99 999,95
2018	119 999,94
2019	1399,93

3.2. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Zadania GOPS w Ujsołach realizowane są przez pracowników.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 7 osób w tym:

- kierownik,
- pracownicy socjalni 3 osoby (specjalista pracy socjalnej - 1, starszy pracownik socjalny -1, pracownik socjalny- 1) ,
- pozostali pracownicy 3 osoby (2 pracowników ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz 1 księgowy zatrudniony na ¼ etatu).

Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej 6 pracowników posiada wykształcenie wyższe, 1 wykształcenie średnie. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik socjalny oraz kierownik. Wśród pracowników 1 osoba (kierownik) posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Dominującą formą pomocy są świadczenia pieniężne, ale z uwagi na ograniczone środki pomoc ta staje się relatywnie niska. Podstawowe znaczenie w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia ma więc praca socjalna i przyjmuje ona zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na

zatrudnienie, jak również technika kontaktu, która pozwala na to, by pomoc – jej forma, wysokość i okres świadczenia uzależniona była od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieregularny tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci.

Wraz z rosnącym poziomem cywilizacji, zwiększeniu ulega liczba ludzi, którzy nie są w pełni sprawni i nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych. Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, wciąż często towarzyszą liczne bariery ekonomiczno–architektoniczne i środowiskowe, brak tolerancji dla odmienności w swoim otoczeniu, ograniczony dostęp do wszystkich zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego. Każda osoba postawiona w obliczu takiej sytuacji zwykle izoluje samego siebie od otaczającego świata, dokonując segregacji na zdrowych i niepełnosprawnych.

Powodem z jakiego pomoc jest udzielana jest także ubóstwo. Ubóstwo definiuje się w różny sposób. W Ustawie o pomocy społecznej brak jest definicji tego pojęcia. Jedną z definicji ubóstwa jest zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych. Przy podejściu absolutnym jako kryterium ubóstwa przyjmuje się warunki materialne, nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka. Przy podejściu względnym ubóstwo utożsamia się z nadmiernymi różnicami w poziomie życia. Jeśli w społeczeństwie występują duże nierówności, to najgorzej sytuowani jego członkowie, nawet gdy mają środki pozwalające na więcej niż elementarne potrzeby, określają się ubogimi. Ubóstwo jest traktowane jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej, dlatego Ustawa o pomocy społecznej precyzuje je w art. 8 kryterium dochodowego. Na gruncie pozostałych postanowień Ustawy o pomocy społecznej można przyjąć, że „ubóstwo” odnosi się do sytuacji, w której osoby lub rodziny nie posiadają dochodów lub też ich dochody są niższe od kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar

patologii społecznej. Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów. Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej.

Najbardziej dramatyczną sytuację mają rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz całej rodziny. Pogorszenie funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą, zanikiem autorytetu rodzicielskiego i może prowadzić do rozpadu rodziny. Pojawia się także groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

3.3. Działalność ośrodka pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsołach był i jest realizatorem wielu projektów a także działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnych. Od 2009 roku realizuje projekty systemowe, w których uczestnikami są m.in. osoby niepełnosprawne. Były to:

- W latach 2009-2015 projekt pn. **"Nowe umiejętności jako czynnik zwiększający integrację społeczną w Gminie Ujsoly"**. Projekt skierowany był przede wszystkim do osób korzystających ze wsparcia GOPS, osób niepełnosprawnych a także nieaktywnych zawodowo, oraz bezrobotnych. Głównym celem projektu było podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym a także osób wykluczonych i dyskryminowanych na rynku pracy. Uczestnicy zostali objęci wsparciem finansowym, pracą socjalną i instrumentami aktywnej integracji, w postaci kursów, szkoleń, wsparciem indywidualnym i grupowym w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych.
- W latach 2016 – 2017 projekt pn. **„Razem w lepszą Przyszłość”**. Projekt prowadzony był w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu oraz wybranymi Gminami z powiatu żywieckiego. Głównym celem projektu było włączenie osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-zawodowym poprzez zindywidualizowane wsparcie. Zadania w projekcie zostały ukierunkowane na podniesienie kompetencji społecznych, prowadzących do wzrostu zdolności do podjęcia lub utrzymania pracy, wzmocnione działaniami środowiskowymi.
- W latach 2018 – 2020 Projekt pn. **„Aktywizacja społeczna i zawodowa w Węgierskiej Górcie i Ujsolach”** realizowany w partnerstwie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Węgierskiej Górcie. Grupę docelową w projekcie stanowiły osoby niepełnosprawne, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujące na terenie Gminy Ujsoly, w tym osoby bezrobotne i bierne zawodowo oraz ubogie osoby pracujące (w tym niepełnosprawne). Uczestnicy projektu byli objęci różnorodnymi i kompleksowymi formami wsparcia a pomoc była adresowana i dopasowana indywidualnie do osobistej sytuacji uczestnika. Zainteresowani mogli uczestniczyć w kursach bądź szkoleniach zawodowych podnoszących już posiadane kwalifikacje bądź umożliwiające nabycie nowych kwalifikacji. Dodatkowo realizowano formy wsparcia takie jak: treningi umiejętności społecznych, doradztwo zawodowe, spotkania i wyjazdy edukacyjno – integracyjne, staże zawodowe z możliwością otrzymania stypendium, wsparcie finansowe i wiele innych.

➤ **Pomoc żywnościowa w ramach Śląskiego Banku Żywności**

Od roku 2012 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsolach kontynuuje współpracę ze Śląskim Bankiem Żywności w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa** (PO PŻ) realizowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc żywnościowa w ramach PO PŻ kierowana jest do osób, które z powodu niskich dochodów nie są w stanie zapewnić sobie odpowiednich zakupów żywnościowych. Wsparcie trafia przede wszystkim do osób niepełnosprawnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej czy bytowo – życiowej. Dla osób niepełnosprawnych artykuły żywnościowe dowożone są bezpośrednio do miejsca zamieszkania z uwagi na ich problemy związane z osobistym odbiorem w miejscu wydawania żywności.

➤ **Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsolach od października 2020 realizuje **Program Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów** na terenie gminy. Program zakłada pomoc w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo.

Dzięki programowi także osoby niepełnosprawne uzyskują niezbędną pomoc w czasie pandemii, bez konieczności wychodzenia z domu. Wystarczy kontakt ze strony osób niepełnosprawnych i starszych a pracownicy GOPS dostarczą bezpośrednio do domu niezbędne artykuły.

➤ **Opieka wytchnieniowa**

Gmina Ujsolę realizowała usługę opieki wytchnieniowej w latach 2019 i 2020 w ramach Programu "Opieka wytchnieniowa". W 2019 r. usługę opieki wytchnieniowej świadczone na rzecz 5 osób (1- osoba dorosła; 4- dzieci) natomiast w 2020 r. opieką wytchnieniową objęto 11 osób, w tym 2 dzieci.

Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsolach posiada doświadczenie oraz odpowiednie kwalifikacje i kompetencje, gwarantujące sprawną i bezproblemową, a także zgodną z założeniami Programu realizację działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami.

Gmina Ujsolę uczestniczyła w cyklu konsultacji z innymi gminami z terenu powiatu bielskiego i żywieckiego, dzięki czemu stworzono sieć współpracy, wymiany doświadczeń, a także standaryzacji procedur i obsługi administracyjnej Programu.

➤ **Klub Senior +**

Od października 2017 r. w gminie Ujsoły funkcjonuje Klub Senior +.

W 2019 zrzeszał 113 zadeklarowanych członków.

Dążeniem Klubu jest społeczna aktywizacja i tworzenie oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej w zależności od potrzeb w naszym lokalnym środowisku. W ramach działalności wypracowano formułę spotkań w małych grupach zainteresowań, która obejmuje: zajęcia z rękodzieła, lekcje języka angielskiego, zajęcia komputerowe, zajęcia z fizjoterapeutą oraz marsze nordic walking.

Tabela 12. Rodzaje usług Klubu Senior + i liczba osób korzystających w 2019 roku.

RODZAJE USŁUG	Liczba seniorów objęta poszczególnymi rodzajami usług	Opis
Socjalne	106	Poprzez objęcie usługami socjalnym rozumie się udział w zajęciach z opiekunem Klubu, korzystanie z pomieszczeń klubowych, poczęstunku, opieki w godzinach działalności Klubu, łącznie 560 godz. w ciągu 2019 r. skorzystało 106 osób, przeciętnie 11 osób w dniu, kiedy placówka była czynna.
Edukacyjne	50	Poprzez objęcie usługami edukacyjnymi rozumie się udział m.in. w zajęciach j. angielskiego dla seniorów (18 godz. – skorzystało 12 osób); udział w zajęciach informatycznych (24 godz. – skorzystało 10 osób); udział w wykładzie „ Profilaktyka zdrowotna” B. Wyleciał – 17 osób; wykład n/t Góralskich tradycji karnawałowych – 16 osób.
Kulturalno-oświatowe	45	Poprzez objęcie usługami kulturalno-oświatowymi rozumie się udział w seansach filmowych i dyskusjach oraz udział we wspólnym czytaniu organizowanym przez opiekuna Klubu.
Sportowo – rekreacyjne	47	Poprzez objęcie usługami sportowo-rekreacyjnymi rozumie się udział w wycieczce turystyczno-krajoznawczej do Krakowa (VI 2019 r.) oraz spotkania seniorów w ramach marszów nordic walking

		po okolicy (przeciętnie 5-6 osób uczestniczących)
Aktywności ruchowej lub kinezyterapii	29	Zajęcia z fizjoterapeutą – gimnastyka dla seniorów w okresie od I do VI oraz od X do XII 2019 r. – łącznie 44 godziny zajęć, średnio 11 uczestników.
Aktywizujące społecznie (w tym: wolontariat międzypokoleniowy)	100	Poprzez działania aktywizujące społecznie rozumie się udział w spotkaniach: obchody Dnia Seniora, Wigilia Seniorów, wycieczka. Włączany jest wolontariat międzypokoleniowy m.in. poprzez korzystanie z występów dzieci szkolnych, harcerzy, pomoc w obsłudze, itp.
Terapia zajęciowa	21	Poprzez objęcie usługami terapii zajęciowej rozumie się udział w warsztatach rękodzieła, praca różnymi technikami, na różnych materiałach; 156 godzin w okresie od I do VI oraz od IX do XII 2019 r. , średnio 4 godz. tygodniowo, 10-11 uczestniczących.

➤ **Punkt konsultacyjny GKPiRPA w Ujsolach**

W ramach umowy zawartej pomiędzy zleceniodawcą: Urząd Gminy w Ujsolach a zleceniobiorcą: Firma INTELIMED reprezentowaną przez mgr Sylwię Figurę (Specjalista Psychoterapii Uzależnień) na wykonanie usług terapeutycznych w Punkcie Konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy w 2020 roku, z usług terapeutycznych skorzystało 28 osób, w tym:

- uzależnieni od substancji psychoaktywnych 16 osób
- osoby z zaburzeniami adaptacyjnymi (współuzależnienie, DDA, osoby w kryzysie) 10 osób
- członkowie rodzin (edukacja) – 2 osoby

Osobom tym udzielono następujących porad:

1. diagnostyka osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – 18 porad
2. motywowanie osób uzależnionych od środków psychoaktywnych do podjęcia terapii – 28 porady
3. pomoc terapeutyczna osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych (konsultacje o charakterze sesji indywidualnych) – 83 porady
4. diagnostyka zaburzeń adaptacyjnych – 12 porad

5. motywowanie do terapii osób z zaburzeniami adaptacyjnymi + elementarna pomoc prawna – 19 porad
 6. pomoc terapeutyczna osobom współuzależnionym (konsultacje o charakterze sesji indywidualnych) – 20 porad
 7. interwencja kryzysowa – 5 porad
 8. diagnostyka uzależnień behawioralnych (nie chemicznych) – 0 porad
 9. pomoc terapeutyczna osobom uzależnionym behawioralnie (konsultacje o charakterze sesji indywidualnych) – 0 porad
 10. pomoc terapeutyczna dla sprawców przemocy – 0 porad
- łącznie: 185 porad indywidualnych

➤ **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Do głównych zadań realizowanych przez Gminną Komisję należy:

- a) Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- b) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- c) Opiniowanie wydania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy.
- d) Kontrola i przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

Gmina posiada przyjęty Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.

Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca na terenie Gminy Ujsoty prowadzi m.in. działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. W 2019 Komisja wszczęła postępowania wobec 24 osób, natomiast w 2020 prowadzono postępowanie wobec 29 osób.

➤ **Gminny Zespół Interdyscyplinarny**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsołach ma opracowany własny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przy Ośrodku działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji, których celem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy rodzinie.

W 2020 r. odbyły się 4 spotkania (raz na kwartał), powołano 9 grup roboczych.

Do Zespołu w roku ubiegłym wpłynęło 8 Niebieskich Kart, w toku postępowania grupy robocze monitorowały rodziny zagrożone przemocą i wspólnie z rodzinami starały się realizować zamierzone plany pomocy. Porównując do lat wcześniejszych widoczna jest tendencja spadkowa zakładania Niebieskich Kart.

➤ **Karta Dużej Rodziny**

Od 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsołach realizuje Program „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”. Jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Karta Dużej Rodziny przysługuje niezależnie od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W ramach programu o karty mogą ubiegać się rodziny wielodzietne,

w których rodzic/rodzice lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Od stycznia 2019 roku z programu mogą również korzystać osoby – rodzice, którzy na utrzymaniu mieli co najmniej troje dzieci.

Na terenie gminy Ujsoły w roku 2019 z Karty Dużej Rodziny skorzystały 22 rodziny, natomiast w 2020 roku wydano karty dla 14 rodzin.

3.4. Ochrona zdrowia

Gmina Ujsoły wspiera swoich mieszkańców w podejmowaniu prozdrowotnych działań, aby pielęgnować wartość jaką jest zdrowie. Na zdrowie indywidualne i zbiorowe wpływa wiele czynników, głównie są to warunki otaczającego nas środowiska, czynniki genetyczne, warunki ekonomiczne, poziom wykształcenia, dostępność i korzystanie z opieki zdrowotnej.

Współczesne analizy skuteczności działań podejmowanych w obszarze ochrony zdrowia, w odniesieniu do ponoszonych nakładów finansowych, jednoznacznie wskazują, iż w dłuższej perspektywie czasowej większe korzyści przy niższych kosztach, przynoszą

działania profilaktyczne niż naprawcze. Lokalna polityka zdrowotna ma charakter profilaktyczny. W tym zakresie podejmowane są działania dotyczące wczesnej prewencji. W placówkach oświatowych gminy wprowadzane są zajęcia edukacyjne poruszające problematykę zdrowotną (edukacja z zakresu higieny jamy ustnej, dietetyczna, badanie wzroku i słuchu wśród dzieci).

Podstawowa opieka zdrowotna gminy; Ujsoły zabezpieczona jest przez Praktykę Grupową Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Ujsołach, gdzie znajdują się podstawowe poradnie i gabinety. Obejmuje swoimi usługami zadeklarowanych pacjentów.

3.5. Biblioteka w Ujsołach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Ujsołach jest główną biblioteką w Gminie Ujsoły. Zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańców, służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianiu wiedzy i nauki, dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego.

W 1952 r. na mocy Uchwały Gromadzkiej Rady Narodowej powołano do życia w Ujsołach Gromadzką Bibliotekę Publiczną. Na dobry początek otrzymała ona 819 egzemplarzy książek z centralnego zakupu. W roku 1958 nie było łatwo, czas ten był bowiem naznaczony kataklizmem powodzi, która zniszczyła niemalże całą wieś. Biblioteka w Ujsołach jak i inne biblioteki w powiecie, nie była zbyt hołubiona przez Urząd Gromadzki. Przenoszona przez lata w różne miejsca – Gminny Ośrodek Kultury, Szkoła Podstawowa, piwnica pod Apteką - nie zawsze odpowiednie dla księgozbioru, w 2006 roku znalazła swoje miejsce w budynku Organistówki. Ten zabytkowy obiekt wybudowany końcem XIX wieku, przez wiele lat nieużytkowany i niszczący doczekał się należytej mu świetności. Odrestaurowany został w latach 2004-2006 ze środków Unii Europejskiej, Urzędu Marszałkowskiego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Gminy Ujsoły. Wyposażony w meble został dzięki dotacji Infrastruktura bibliotek z programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na kwotę 35 000 zł.

Tabela 13: Dane statystyczne biblioteki za lata 2018-2019

	2018	2019
Księgozbiór	10 918 vol.	11 371 vol.
Pozycje zakupione	457 vol.	453 vol.
Czytelnicy (liczba)	568	613
Wypożyczenia	8877	11 955

Źródło: dane własne.

3.6. Edukacja w Gminie Ujsoly

3.6.1. Organizacja placówek oświatowych

W roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020 Gmina Ujsoly była organem prowadzącym jednego przedszkola publicznego i dwóch szkół podstawowych.

Tabela 14: Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów		Liczba uczniów	w tym:							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa Ujsoly	13		251	26	28	20	37	49	26	24	41
Szkoła Podstawowa Glinka	7		69	9	8	0	15	11	7	12	7
Razem	20		320	35	36	20	52	60	33	36	48
Oddziały Gimnazjalne	2		39	-	-	39					
Ogółem	22		359								

Tabela 15: Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa Ujsoły	13	239	27	25	28	21	36	52	26	24
Szkoła Podstawowa Glinka	7	68	3	9	9	0	15	12	7	13
Razem	20	307	30	34	37	21	51	64	33	37

Tabela 16: Stan organizacji przedszkola publicznego i oddziałów przedszkolnych 2018/2019

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
1.	Przedszkole Publiczne w Ujsołach	5	94
2.	Oddział SP Glinka	1	7
Razem		6	101

Tabela 17: Stan organizacji przedszkola publicznego i oddziałów przedszkolnych 2019/2020

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
1.	Przedszkole Publiczne w Ujsołach	5	88
2.	Oddział SP Glinka	1	13
Razem		6	101

3.6.2. Zatrudnienie w placówkach oświatowych.

W roku szkolnym 2018/2019 w przedszkolu, szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Ujsoły zatrudnionych było łącznie 77,85 etatów, w tym 51,85 etatów nauczycielskich oraz 26 etatów pracowników administracji i obsługi zaś w roku szkolnym 2019/2020 zatrudnionych było łącznie 69,35 etatów, w tym 46,35 etatów nauczycielskich oraz 23 etatów pracowników administracji i obsługi.

Tabela 18: Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2018/2019

Wyszczególnienie		Zatrudnienie	w tym:	
			Nauczyciele	Pracownicy admi. i obsl.
		liczba etatów	liczba etatów	liczba etatów
1.	SP Ujsoły	41,64	29,64	12
2.	SP Glinka	16,26	12,26	4
3.	Przedszkole Ujsoły	19,95	9,95	10
RAZEM		77,85	51,85	26

Tabela 19: Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2019/2020

Wyszczególnienie		Zatrudnienie	w tym:	
			Nauczyciele	Pracownicy admi. i obsl.
		liczba etatów	liczba etatów	liczba etatów
1.	SP Ujsoły	38,11	28,11	10
2.	SP Glinka	13,98	9,98	4
3.	Przedszkole Ujsoły	17,26	8,26	9
RAZEM		69,35	46,35	23

Tabela 20: Zatrudnienie nauczycieli według stopni awansu zawodnego w roku szkolnym 2019/2020

Wyszczególnienie		Nauczyciele stażyści	Nauczyciele kontraktowi	Nauczyciele mianowani	Nauczyciele dyplomowani
1.	SP Ujsoły	1,10	0,91	8,77	17,33
2.	SP Glinka	0	2,18	3,47	4,33
3.	Przedszkole Ujsoły	0	1,09	7	0,17
RAZEM		1,10	4,18	19,24	21,83

3.6.3. Wyniki zewnętrznego egzaminu w klasach VIII szkoły podstawowej oraz w gimnazjum.

Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania prowadzonego przez kadrę nauczycielską oraz samodzielnej pracy uczniów. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także środowiska rodzinnego oraz jakości pracy szkoły.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to egzamin po 8 klasie konkursy przedmiotowe, olimpiady, zawody sportowe, programy i projekty, w których uczestniczą uczniowie poszczególnych placówek.

W roku szkolnym 2018/2019 uczniowie klas VIII po raz pierwszy zdawali egzamin po 8 klasie, do którego przystąpili uczniowie SP w Ujsolach oraz SP w Glince. Wyniki egzaminu przedstawiają się następująco:

Tabela 21: Wyniki egzaminu po ósmej klasie w roku szkolnym 2018/2019 w szkole Podstawowej w Ujsolach i Glince

Kryterium	przedmiot	2019			
		województwo	powiat	SP Ujsoly	SP Glinka
Średni wynik :					
	Język polski	64,12%	66,27%	55,90%	66,86%
	Matematyka	44,74%	43,09%	41,50%	47,14%
	Język angielski	60,23%	43,09%	54,00%	53,00%
	Język niemiecki	43,09 %	38,85%	20,20%	-

W klasie III gimnazjum został przeprowadzany egzamin obejmujący:

- w części pierwszej – wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotów humanistycznych,
- w części drugiej - wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotów matematyczno – przyrodniczych,
- w części trzeciej – wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego.

Egzamin gimnazjalny został przeprowadzony po raz ostatni, ponieważ wdrożona od 1 września 2017 roku reforma oświatowa polegająca na stopniowym wygaszaniu gimnazjum zakończyła ich działalność.

Tabela 22: Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2018/2019**Gimnazjum w Ujsolach**

Kryterium	przedmiot	2018		
		województwo	Powiat	szkoła
Średni wynik punktowy :				
Część humanistyczna	Język polski	63,4%	64,8%	61,2%
	Historia i WOS	58,3%	58,8%	58,4%
Część matematyczno – przyrodnicza	Matematyka	41,3%	41,6%	38,9%
	Przyroda	48,6%	47,7%	47,6%
Język obcy	Język angielski	69,2%	65,0%	73,3%
Język obcy	Język niemiecki	51,5%	47,4%	44,7%

W roku szkolnym 2019/2020 37 uczniów przystąpiło do egzaminu po klasie 8, w tym 24 ze Szkoły Podstawowej w Ujsolach oraz 13 ze Szkoły Podstawowej w Glince. Wyniki przedstawiają się następująco:

Tabela 23: Wyniki egzaminu po ósmej klasie w roku szkolnym 2019/2020**w szkole Podstawowej w Ujsolach i Glince**

Przedmiot	2020				
	województwo śląskie	powiat żywiecki	gmina Ujsoly	SP Ujsoly	SP Glinka
Średni wynik :					
Język polski	59,29%	62,05%	65,35	65,25%	65,54%
Matematyka	45,67%	46,99%	54,00	51,04%	59,46%
Język angielski	55,24%	51,99%	53,97	60,67%	41,26%

3.6.4. Realizacja zadań oświatowych gminy na rzecz uczniów i szkół.

W roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020 realizowano szereg zadań wynikających z ustawowych obowiązków gminy na rzecz uczniów i szkół. Najważniejszym zrealizowanym zadaniem gminy było zabezpieczenie na odpowiednim poziomie szkołom prowadzonym przez

Gminę Ujsoły środków finansowych na prowadzenie działalności, w tym na wynagrodzenia pracowników oraz bieżące utrzymanie placówki.

➤ DOWÓZ UCZNIÓW

Realizując obowiązki określone w art. 32 i 39 ustawy Prawo oświatowe dowożono do szkół znajdujących się w miejscowości Sól Kiczora, Żywiec oraz Żywiec – Sporysz uczniów niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie gminy Ujsoły oraz do Szkoły Podstawowej w Ujsołach z miejscowości Glinka, Sobkówka, Złotna oraz Młodej Hory a także dzieci z miejscowości Sobkówka i Złotna do Przedszkola w Ujsołach.

Tabela 24: Dowożenie uczniów w roku szkolnym 2018/2019

	Wyszczególnienie	Ilość uczniów	Przybliżony koszt dowozu za rok szkolny
Dowóz uczniów do szkół specjalnych			
1.	Ośrodek Rehabilitacyjno -Wychowawczy „Promyk” Milówka	3	36.942 zł.
2.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Żywiec Sporysz oraz Fundacja Pomocy Dzieciom Żywiec	4	85.561 zł.
3.	Zwrot kosztów dowozu dziecka niepełnosprawnego zamieszkałego na terenie Gminy Ujsoły do SP w Rajczy	1	2381 zł.
Ogółem		8	124.884 zł.
Dowóz dzieci do placówek znajdujących się na terenie Gminy Ujsoły			
1.	Dowóz dzieci z Młodej Hory (5) oraz Glinki (1) do Szkoły Podstawowej w Ujsołach	6	13.770 zł.
2.	Dowóz dzieci z Sobkówki i Złotnej do Przedszkola i SP w Ujsołach	97	101.749 zł.
Ogółem		103	115.519 zł.
Razem			240.403 zł.

Tabela 25: Dowożenie uczniów w roku szkolnym 2019/2020

	Wyszczególnienie	Ilość uczniów	Przybliżony koszt dowozu za rok szkolny
Dowóz uczniów do szkół specjalnych			
1.	Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Soli Kiczorze	3	31.304,00 zł.
2.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Żywiec Sporysz oraz Fundacja Pomocy Dzieciom Żywiec	5	69.881,00 zł.
3.	Zwrot kosztów dowozu dziecka niepełnosprawnego zamieszkałego na terenie Gminy Ujszoły do SP w Rajczy	1	912,17 zł.
Ogółem		9	102.097,17 zł.
Dowóz dzieci do placówek znajdujących się na terenie Gminy Ujszoły			
1.	Dowóz dzieci z Młodej Hory (5) oraz Glinki (1) do Szkoły Podstawowej w Ujszołach	6	10.484,08 zł.
2.	Dowóz dzieci z Soblówki i Złatnej do Przedszkola i SP w Ujszołach	71	58.737,00 zł.
Ogółem		77	69.221,08 zł.
Razem			171.318,25 zł.

➤ **POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM**

Zgodnie z dyspozycją art.90b i art.90m ustawy o systemie oświaty uczniowie korzystali z pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych. Z tej formy wsparcia korzystali uczniowie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, którzy zamieszkują na terenie Gminy Ujszoły.

Ze środków na stypendia i zasiłki szkolne w roku szkolnym 2018/2019 skorzystało 60 uczniów. Łączna kwota przeznaczona na w/w zadanie wyniosła **51.926,86 zł.** z czego Gmina Ujszoły zapewniła wkład własny w wysokości **5.192,75 zł.**

Ze środków na stypendia i zasiłki szkolne w roku szkolnym 2019/2020 skorzystało 55 uczniów. Łączna kwota przeznaczona na w/w zadanie wyniosła **42.897,04 zł.** z czego Gmina Ujszoły zapewniła wkład własny w wysokości **4.289,69 zł.** Pozostałe środki pochodzą z dotacji Wojewody Śląskiego.

➤ DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Zgodnie z ustawą – Prawo oświatowe – w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów, szkoła może zorganizować stołówkę. W jednostkach oświatowych, dla których gmina Ujsoły jest organem prowadzącym funkcjonują stołówki szkolne. W SP w Ujsołach oraz SP w Glince dzieci mogą skorzystać z obiadu składającego się z dwóch dań, natomiast w Przedszkolu w Ujsołach: śniadania, obiadu i podwieczorka.

W roku szkolnym 2018/2019 z dofinansowania do żywienia skorzystało ok. 90 dzieci. Łączna wartość zadania ok. 38.681 zł.

W roku szkolnym 2019/2020 z wsparcia w zakresie dożywiania skorzystało 75 uczniów naszej Gminy, realizujących naukę w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz szkołach ponadpodstawowych. Łączna wartość zadania wyniosła 26.946 zł.

**Tabela 26: Przybliżona dzienna ilość osób korzystająca z posiłków
w roku szkolnym 2019/2020**

Nazwa placówki		Ilość osób korzystająca z posiłków
1.	SP Ujsoły	95
2.	SP Glinka	70
3.	Przedszkole Ujsoły	95
RAZEM		260

➤ PROJEKTY OŚWIATOWE

W szkolnym 2019/2020 roku szkoły korzystały z różnych programów i projektów dzięki którym udało się pozyskać środki na zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych. Wartość zakupionych pomocy wyniosła 195.027,85 zł. z tego 180.107,85 zł. to środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych, 14.952 zł. to środki własne gminy.

Szkoła Podstawowa w Glince

- 1) Program Aktywna Tablica – zakup 2 monitorów interaktywnych – całkowita wartość zadania 17.500 zł. w tym środki własne – 3.500 zł.
- 2) Narodowy Program Czytelnictwa - zakup lektur do biblioteki szkolnej – całkowita wartość zadania 3100 zł. w tym środki własne – 620 zł.

- 3) Zwiększenie subwencji oświatowej na zakup pomocy do przedmiotów przyrodniczych – zakup 2 monitorów interaktywnych – całkowita wartość zadania 16.000 zł.
- 4) Program „Zdalna szkoła” – zakup 6 laptopów wraz z oprogramowaniem – całkowita wartość zadania 19.582,10 zł.
- 5) Program „Zdalna szkoła Plus” – zakup 4 laptopów wraz z oprogramowaniem oraz 11 tabletów – całkowita wartość zadania 22.393,96 zł.

Szkoła Podstawowa w Ujsolach

- 1) Program Aktywna Tablica – zakup 2 monitorów interaktywnych – całkowita wartość zadania 17.500 zł. w tym środki własne 3.500 zł.
- 2) Projekt „Zielona Pracownia” - wyposażenie pracowni przyrodniczo-biologiczno-geograficzno-chemicznej – całkowita wartość zadania 36.500 zł. w tym środki własne 7.300 zł.
- 3) Program „Zdalna szkoła” – zakup 12 laptopów wraz z oprogramowaniem – całkowita wartość zadania 40.417,87 zł.
- 4) Program „Zdalna szkoła Plus” – zakup 24 tabletów – całkowita wartość zadania 22.033,92 zł.

3.7. Działalność kulturalna w gminie.

Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Ujsolach jest samorządową instytucją kultury, utworzoną na mocy Uchwały Nr IV/35/2015 Rady Gminy Ujszy z dnia 31 marca 2015 roku i działa na podstawie statutu. Prowadzi wielokierunkową działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturalne mieszkańców, mające na celu dotarcie do jak największej grupy odbiorców i zaangażowanie ich do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Do podstawowych zadań Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji należy w szczególności edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych; tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego; krzewienie folkloru i rękodzieła ludowego; gromadzenie i dokumentowanie działań związanych z działalnością zespołów folklorystycznych; wzbogacanie zbiorów Izby Regionalnej „Gronicek” w Glince i udostępnianie ich zwiedzającym; organizacja imprez kulturalno – rekreacyjnych, ochrona i promocja kultury lokalnej.

Podjęmowane działania organizacyjne imprez plenerowych – zarówno kulturalno-rozrywkowych jak i sportowo-rekreacyjnych służą integracji lokalnego środowiska a także szerokiej promocji Gminy Ujszoły.

CKSiR w swoich działaniach często opiera się na współpracy z instytucjami takimi jak: Szkoły Podstawowe, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Parafia Ujszoły, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Ujszoły, Stowarzyszenie Kulturowe ZPiT Młode Juhasy, Sołtysi i Rady Sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, Harcerze z 28 Drużyny Harcerskiej. „Zośka”, Zuchy z 9 Drużyny Zuchowej „Łowcy Snów”, zespół Tęczowe Kropelki oraz grupa góralska „Jedlicka” z Glinki, Centrum Kultury wychodzi naprzeciw wszelkim inicjatywom z zewnątrz, które mają na celu promocję kultury, turystyki, regionalizmu naszej gminy współpracując ze Starostwem Powiatowym w Żywcu szczególnie z Wydziałem Turystyki, Kultury, Sportu i Promocji, Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Bielsku Białej a także instytucjami kultury gmin naszego powiatu i estradami Tygodnia Kultury Beskidzkiej.

➤ **Świetlice środowiskowe.**

CKSiR w Ujszołach koordynuje pracę dwóch Świetlic Wiejskich w Złatnej i Glince oraz Świetlicą Środowiskową w Ujszołach.

W ramach funkcjonowania świetlic odbywają się pozalekcyjne zajęcia o charakterze artystyczno- rekreacyjnym, zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży zwłaszcza z rodzin dysfunkcyjnych.

➤ **Geo – Park Glinka**

Dodatkowo CKSiR prowadzi działalność gospodarczą w **Geo-Parku Glinka**, gdzie funkcjonują w okresie letnim atrakcje: parki linowe – duży i mały, lina tyroll, ścianka wspinaczkowa, plac zabaw, strzelnica paintball i gastronomia.

Dodatkowo w miesiącach lipiec – sierpień kąpielisko wraz z brodzikiem dla dzieci. Odbiorcami są w większości osoby indywidualne i rodziny a także grupy zorganizowane i wycieczki.

Bezpłatnie z atrakcji GeoParku korzystali: wychowankowie świetlic w ramach wakacyjnych bloków zajęć z Glinki i Złatnej i Ujszół, dzieci z zespołów Młode Juhasy, Tęczowe Kropelki.

Ponadto zostały obsługiwane imprezy okolicznościowe , konferencje, spotkania w ciągu całego roku, były to m.in.:

- Dobre Praktyki w Gminie Ujsoły – spotkanie przedstawicieli Seniorów gmin powiatu żywieckiego,
- Majówka Seniorów – wynajem, obsługa gastronomiczna,
- wyżywienie zespołów występujących na imprezie Wawrzyńcowe Hudy,
- VII Turniej Piłkowej Piłki,
- Dzień Seniora,
- Złote i Diamentowe Gody,
- Wigilijki: Urząd Gminy, Senior+, GOPS – dla samotnych – w występami podopiecznych Świątlicy Wiejskiej w Złotnej oraz obsługa gastronomiczną.

➤ **Ujsolski Park Turystyki Aktywnej i Rekreacji w Ujsołach**

Zadaniem CKSiR jest również koordynowanie funkcjonowania kompleksu sportowego Ujsolskiego Parku Turystyki Aktywnej i Rekreacji w Ujsołach – finansowano media, obsługę w czasie weekendów, wymalowano plac zabaw i ławki, zakup materiałów i drobnicy sportowej.

Do zadań CKSiR należy administrowanie budynków takich jak: Amfiteatr w Ujsołach, Izba Regionalna w Glince, Wiejski Dom Kultury (DSL) w Soblówce, budynek „Orlika” na UPTAiR, budynek – zaplecze w Geoparku Glinka z finansowaniem mediów.

Co roku CKSiR realizuje i uczestniczy w szeregu wydarzeń, które odbywają się cyklicznie. Są to m.in. następujące imprezy kulturalno-rekreacyjno – promocyjne:

- Koncert Kolęd i Pastorałek,
- Karnawał Beskidzki,
- Gminny Konkurs Palm Wielkanocnych we współpracy z Parafią Ujsoły. Wydarzenie ma na celu pielęgnowanie obrzędów wielkanocnych - tradycyjne wykonywanie palm wielkanocnych, wśród dzieci i młodzieży,
- "Majówka” organizacja rozgrywek w piłkę nożną zawodników drużyn: Żaczków, Orlików, Młodzików na UPTAiR w Ujsołach,
- Gminny Dzień Dziecka,
- Road Maraton kolarski wyścig szosowy na trasie Ujsoły-Novot we współpracy z firmą Legierski Project
- Zwyczaj *Bacowski* – cykliczna impreza o charakterze plenerowym organizowana w Osadzie Pasterskiej w Soblówce, kultywująca obrzędy pasterskie związane z wypędzaniem owiec na letni wypas,
- Konkursy recytatorskie,

- Pikniki okolicznościowe, np. Piknik Patriotyczny z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości Polski,
- Ujsolski Mundial przy współpracy z LKS Muncuł,
- Hubertus połączony z Biesiadą Myśliwską zorganizowany we współpracy z Kołami Łowieckimi „Cyranka” z Oświęcimią oraz „Głuszc” z Rajczy,
- Biesiada Ujsolska,
- Wawrzyńcowe Hudy – **2-dniowa** impreza o charakterze regionalnym, odbywa się w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej,
- Festiwal Danielka czyli Turystyczny Przegląd Piosenki Studenckiej organizowany przez Stowarzyszenie „Chałupa Chemików” w Dolinie Danielki. Impreza z konkursami i koncertami amatorskich i zawodowych zespołów z repertuarem poezji śpiewanej,
- Gminno-Parafialne Dożynki z przejazdem korowodu dożynkowego (wozy dożynkowe i maszyny rolnicze) przez Ujsół. Impreza kultywuje obrzędy związane ze zbiorami plonów ziemi,
- Mikołajki dla dzieci ze świetlic środowiskowych.

➤ **„Gazeta Ujsolska – niecodzienna”,**

Ponadto CKSiR redaguje i wydaje kwartalnik pn. **„Gazeta Ujsolska – niecodzienna”,** w nakładzie 1000 szt. (jedno wydanie).

W roku 2020 w związku z trwającą pandemią część wydarzeń kulturalnych została podana w formie on-line. Były to 13 Zwyk Bacowski w Soblówce oraz 42 Wawrzyńcowe Hudy w ramach 57 TKB (film pt. „Ujsolskie ognie...czyli skąd jesteśmy i dokąd zmierzamy?). Wydarzenia te zostały sfilmowane i poprzez media społecznościowe trafiły do szerokiej grupy odbiorców. Powstały również inne filmy promocyjne np. „Historia w legendy zaklęta” gdzie przy współpracy z członkami Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Gminy Ujsóły zobrazowane zostały dawne wierzenia i gusła praktykowane przez naszych przodków.

3.8. Bezrobocie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu na koniec IV kwartału 2019 r. w gminie Ujsóły zarejestrowanych było 143 bezrobotnych, w tym 77 kobiet. Znaczącą grupą wśród osób bezrobotnych są osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy i zarejestrowane w PUP

ponad 12 miesięcy. Utrwalanie się długotrwałego bezrobocia jest tendencją niekorzystną z punktu widzenia rozwoju społeczności, prowadzi bowiem do marginalizacji zawodowej, a w efekcie wykluczenia społecznego osób objętych tym zjawiskiem.

Tabela 27: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP – stan na koniec 2019 roku. (źródło PUP w Żywcu)

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
143	77	66
Z prawem do zasiłku dla bezrobotnych 22	14	8

Tabela 28: Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP – stan na koniec 2020 roku. (źródło PUP w Żywcu)

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
150	79	71
Z prawem do zasiłku dla bezrobotnych 23	14	9

Istotnym problemem jest również ukryte bezrobocie, nie objęte statystykami. Obecnie rolnicy gospodarują w małych i nieefektywnych gospodarstwach rolnych zazwyczaj tylko na własny użytek. Rolnicy i ich rodziny ubezpieczone w instytucji państwowej zwanej Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie są rejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy, tym samym nie mają możliwości korzystania z oferowanych usług, szkoleń dotyczących zatrudnienia. Rolnik, który zostaje zatrudniony musi odprowadzać składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a ubiegając się o dofinansowanie jako rolnik musi wtedy opłacać również składki w KRUS-ie. Są to niewykorzystane zasoby pracy w rodzinach rolniczych, którym jest coraz trudniej utrzymywać się z pracy w gospodarstwie, a często jest to wręcz niemożliwe, w przypadku uczęszczania dzieci do szkół ponadgimnazjalnych.

Jak wynika z danych GUS w gminie Ujszoły na 1000 mieszkańców pracuje 88 osób. 51,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Ujszoły wynosiło w 2019 roku 9,2% (11,3% wśród kobiet i 7,6% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Ujszoły wynosiło 4 577,28 PLN, co odpowiada 94.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Ujsoły 368 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 58 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -310. 22,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Ujsoły pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 39,6% w przemyśle i budownictwie, a 13,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

3.9. Bezpieczeństwo.

Rejonem działania Komisariatu Policji w Rajczy jest m.in. Gmina Ujsoły. W komisariacie jest zatrudnionych 32 funkcjonariuszy.

Według danych statystycznych KP Rajcza na terenie Gminy Ujsoły odnotowano:

- interwencji domowych - 101 za rok 2019, 122 za rok 2020,
- ilość zdarzeń drogowych - 28 w tym (3 wypadki drogowe, 25 kolizji) za rok 2019, 16 w tym (2 wypadki drogowe, 14 kolizji) za rok 2020,
- ilość wszczętych postępowań w sprawach o przestępstwa - 43 za rok 2019, 20 za rok 2020,

Gmina Ujsoły jest umiarkowanie zagrożonym rejonem pod względem przestępczości. Jednostka KP Rajcza w 2019 roku zanotowała 266 przestępstw ogółem przy wykrywalności 74,4 % (wzrost o 0,4 % względem ubiegłego roku).

Rozdział IV. Proces konsultacji społecznych – analiza wyników ankiet.

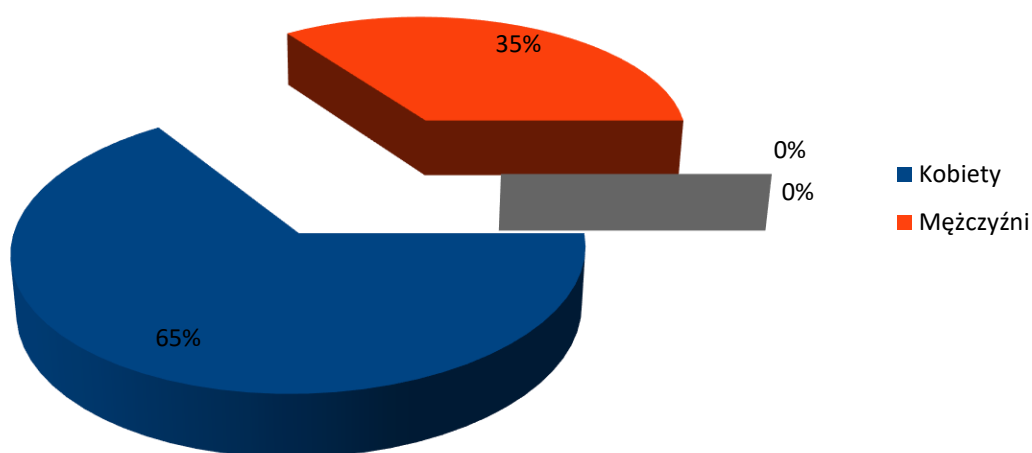
Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na etapie diagnozy. Na lokalnych portalach internetowych oraz w mediach społecznościowych zamieszczono ankietę, którą mieszkańcy mogli anonimowo odsyłać na adres mailowy ośrodka pomocy społecznej w Ujsołach lub wypełniać bezpośrednio w siedzibie Ośrodka. Pozwoliło to na uzyskanie opinii mieszkańców gminy, które zostały w toku prac nad strategią opracowane i stanowią cenny materiał badań ankietowych.

W badaniu ankietowym możliwość wypowiedzenia się mieli mieszkańcy Gminy Ujsoły.

W ankietyzacji wzięło udział 120 osób w różnym wieku, oraz z różnym wykształceniem. Kobiety stanowiły 65,45 %, natomiast mężczyźni 34,55 %.

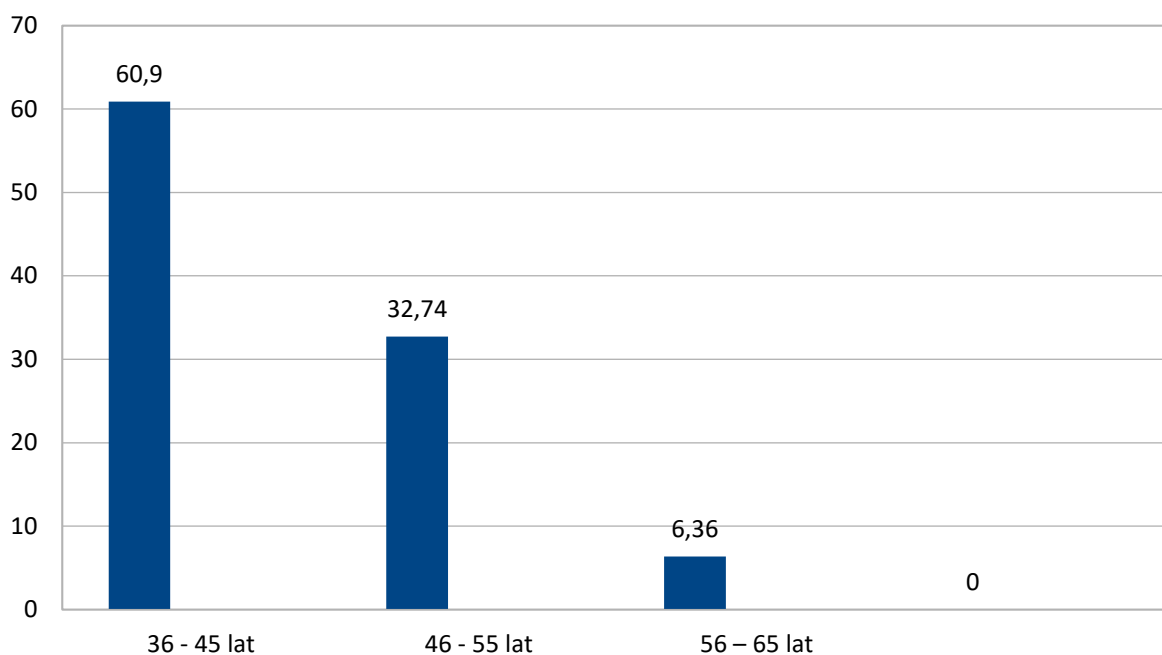
Najliczniejszą grupę wiekową wśród ankietowanych reprezentują osoby w wieku 36 - 45 lat, stanowiąc 60,9 % badanych, osoby w wieku 46 - 55 lat – 32,74 % oraz osoby w wieku 56 – 65 lat, które stanowiły 6,36 % badanych. Osoby poniżej 20 roku życia nie brały udziału w badaniu ankietowym.

Wykres 1: Osoby ankietowane ze względu na płeć.

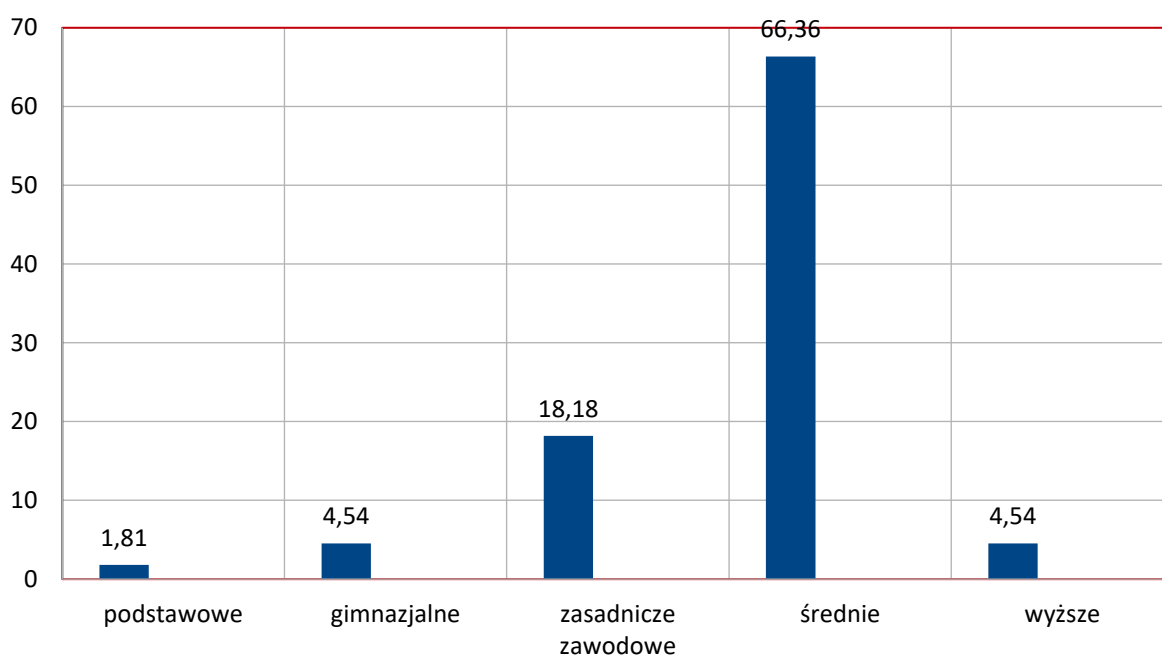
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2: Osoby ankietowane wg. Wiek

Źródło: Opracowanie własne

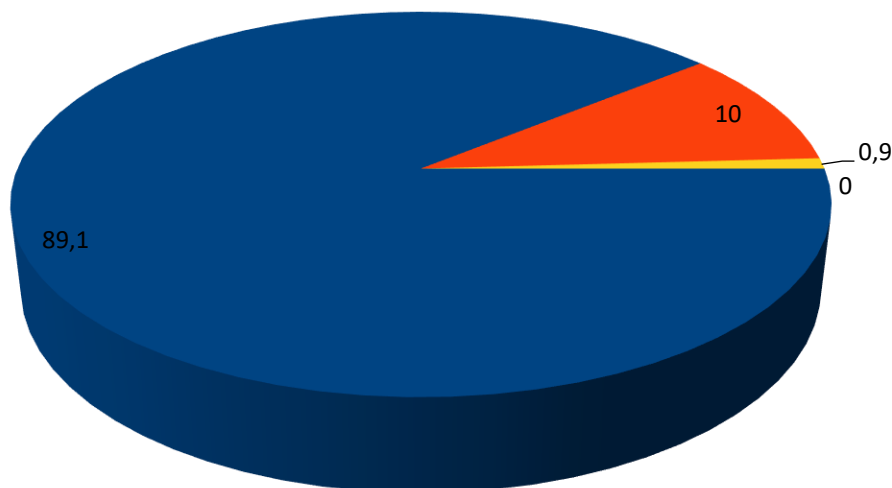
Wykres 3: Osoby ankietowane – wg. wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani reprezentują różnego rodzaju wykształcenie. Najliczniejsza ankietowana grupa osób to osoby posiadające średnie wykształcenie 66,36% ankietowanych, zasadnicze zawodowe 18,18%, wyższe 4,54%, gimnazjalne 4,54%, oraz osoby posiadające podstawowe wykształcenie 1,81%.

Wykres 4: Osoby ankietowane – wg okresu zamieszkiwania na terenie gminy Ujsoły.

Źródło: opracowanie własne

Spośród osób ankietowanych najliczniejszą grupę zajęli respondenci, którzy zamieszkują gminę Ujsoły od urodzenia tj. 89,1%. Pozostałą grupą są mieszkańcy którzy mieszkają od 10 lat 10%, oraz jednego roku 0,9%.

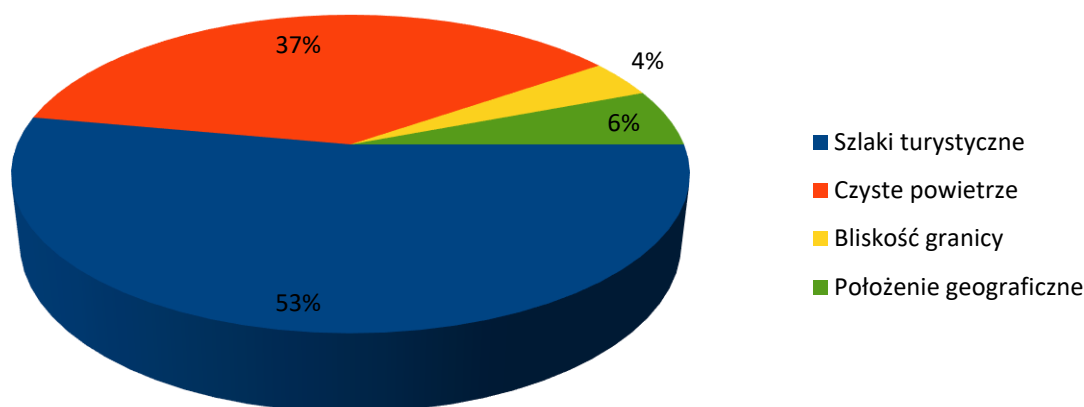
Pytanie nr 1 – Jakie Pani/Pana zdaniem są atuty gminy?

Lp. Skala procentowa udzielonych odpowiedzi.

1. Bliskość granicy 5,8%
 2. Szlaki turystyczne 52,9%
 3. Położenie geograficzne 37,5%
 4. Czyste powietrze 3,8%
- Razem 100%

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż 52,9% respondentów wymieniło na pierwszym miejscu atut dotyczący dostępności szlaków turystycznych, a 37,5% ankietowanych podało położenie geograficzne. Jedynie 5,8% osób jako atut wybrało bliskość granicy, natomiast 3,8% wybrało czyste powietrze.

Wykres 5: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 1

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 2 – Co pani/ Pana zdaniem w największym stopniu ogranicza możliwości rozwojowe gminy i ma negatywny wpływ na poziom i jakość życia jej mieszkańców.

Lp. Skala procentowa udzielonych odpowiedzi

1. Słaba komunikacja publiczna 7%
2. Brak specjalistów w służbie zdrowia 61%
3. Duża odległość od aglomeracji miejskiej 23%
4. Brak inwestorów 9%

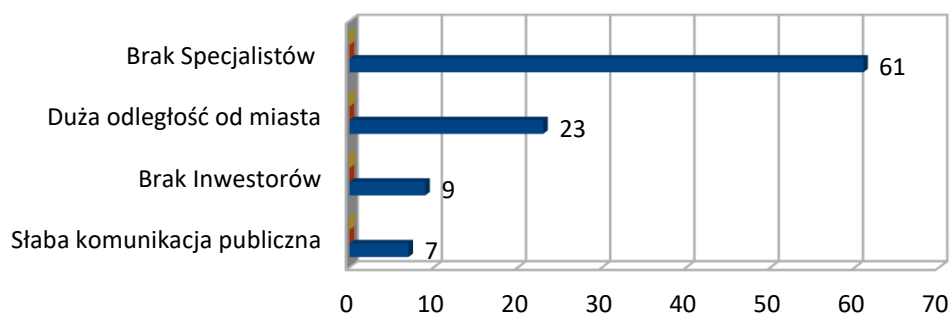
Razem 100%

Z odpowiedzi na drugie pytanie wynika, że respondenci najczęściej wybierali:

- Brak specjalistów w służbie zdrowia a także dużą odległość od aglomeracji miejskiej,

Natomiast elementami rzadziej wybieranymi były, słaba komunikacja publiczna oraz brak inwestorów.

Wykres 6: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 2

Źródło: opracowanie własne

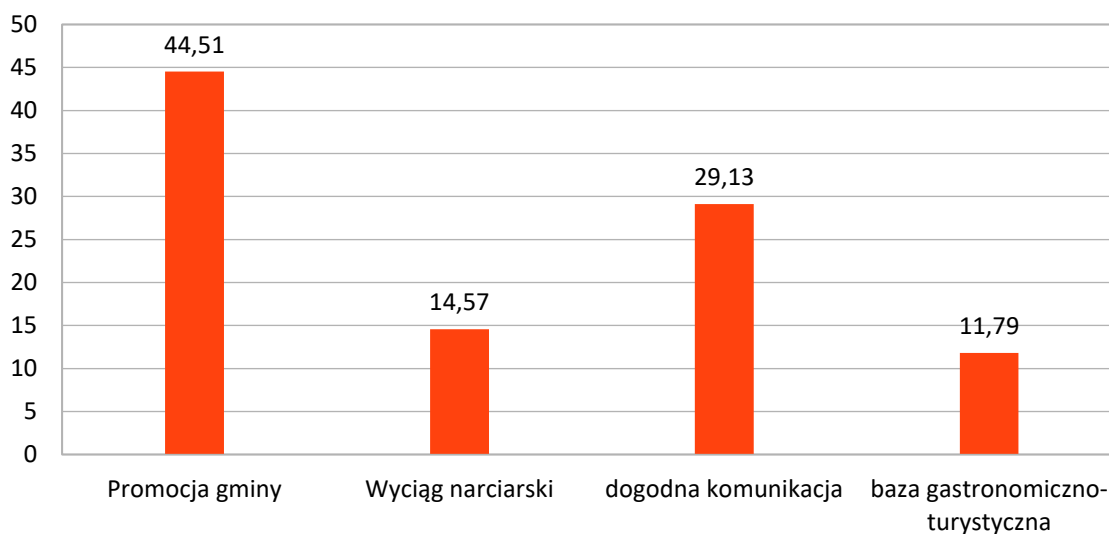
Pytanie nr 3 – Jakie przedsięwzięcia, działania, inwestycje należałoby podjąć w gminie, by była ona bardziej atrakcyjna i przyjazna dla mieszkańców?

L.p. Przedmiot oceny procent udzielonych odpowiedzi.

1. Dogodna komunikacja publiczna 29,13%
2. Wyciąg narciarski 14,57%
3. Lepsza promocja gminy 44,51%
4. Baza gastronomiczno- turystyczna 11,79%

Według 44,51% respondentów atrakcyjność gminy podniosłaby lepsza promocja gminy, dogodna komunikacja publiczna 29,13% kolejna inwestycja w postaci utworzenia wyciągu narciarskiego 14,57% oraz baza gastronomiczno- turystyczna 11,79 %.

Wykres 7: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 3

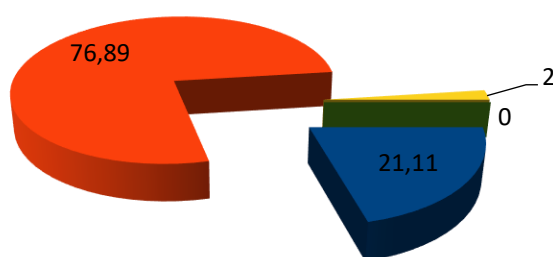
Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 4 – Czy Pani/Pana zdaniem oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

L.p. Przedmiot oceny - procent udzielonych odpowiedzi

1. tak 21,11%
2. nie 76,89 %
3. nie wiem 2%

Wykres 8: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 4

Źródło: opracowanie własne

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż 76,89% respondentów nie jest zadowolona z oferty opieki nad dziećmi do lat trzech, 21,11% ankietowanych jest zadowolona z przedstawionej oferty, 2% badanych nie potrafiła jednoznacznie określić swojego stanowiska.

Pytanie nr 5 – Czy Pani/Pana zdaniem oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

L.p. Przedmiot oceny Procent udzielonych odpowiedzi.

1. tak 86,36%
2. nie 4,54%
3. nie wiem 9,1%

Wykres 8: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 5

Źródło: opracowanie własne

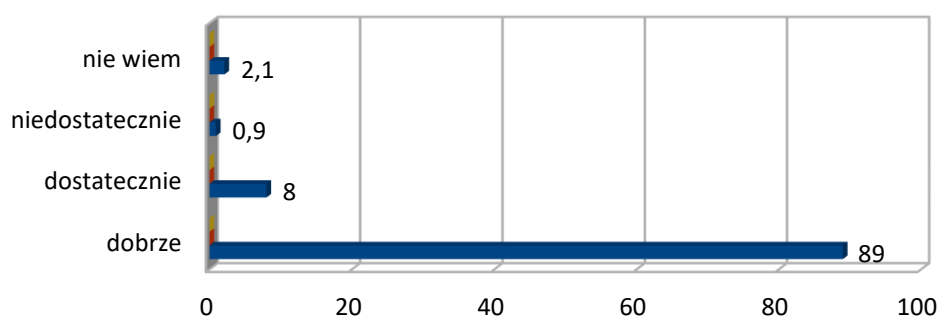
Zdaniem respondentów w zdecydowanej większości 86,36% oferta opieki przedszkolnej spełnia ich oczekiwania, 4,54% jest niezadowolona z tejże oferty natomiast 9,1 % mieszkańców nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stanowiska.

Pytanie 6 – Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

L.p. Przedmiot oceny Procent udzielonych odpowiedzi

1. dobrze 89%
2. dostatecznie 8%
3. niedostatecznie 0,9%
4. nie wiem 2,1%

Wykres 9: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 6

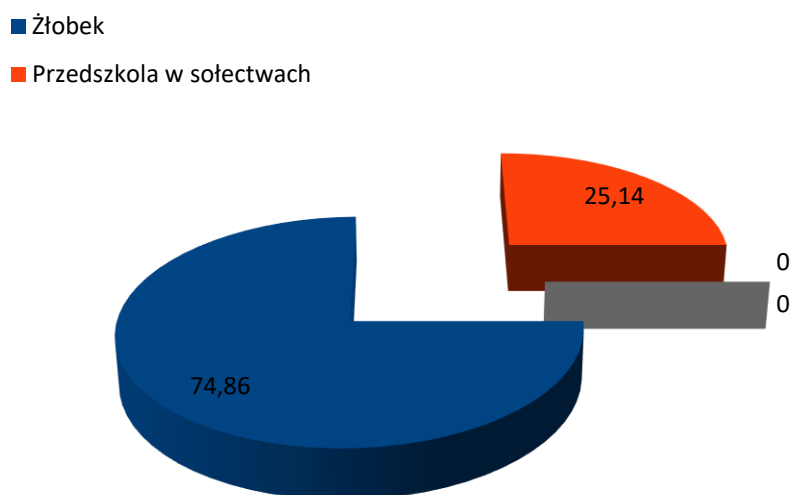
Źródło: opracowanie własne

Pytanie 7 - Jakich placówek (żłobków, przedszkoli, szkół), jakich form zajęć (dydaktycznych, wychowawczych) najbardziej brakuje w gminie?

L.p. Przedmiot oceny Procent udzielonych odpowiedzi

1. żłobek 74,86%
2. przedszkola w sołectwach 25,14%

Wykres 10: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 7

Źródło: opracowanie własne

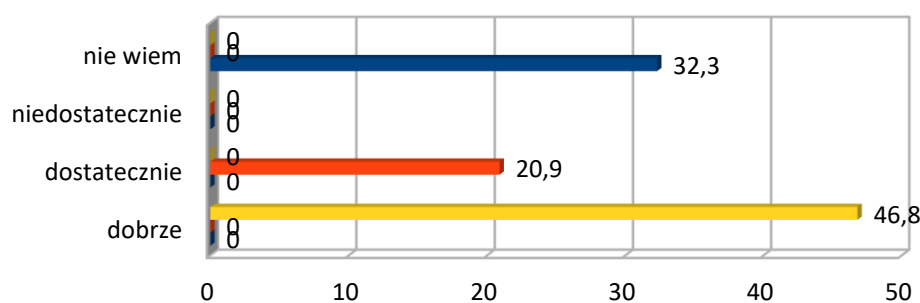
Najważniejszym kierunkiem rozwoju w Gminie Ujsoły według ankietowanych jest utworzenie żłobka dla dzieci do 3 roku. Na drugim miejscu jest utworzenie oddziałów przedszkolnych w sołectwach.

Pytanie nr 8 - Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

L.p. Przedmiot oceny procent udzielonych odpowiedzi

1. dobrze 46,80%
2. dostatecznie 20,90%
3. niedostatecznie 0 %
4. nie wiem 32,30%

Wykres 11: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 8

Źródło: opracowanie własne

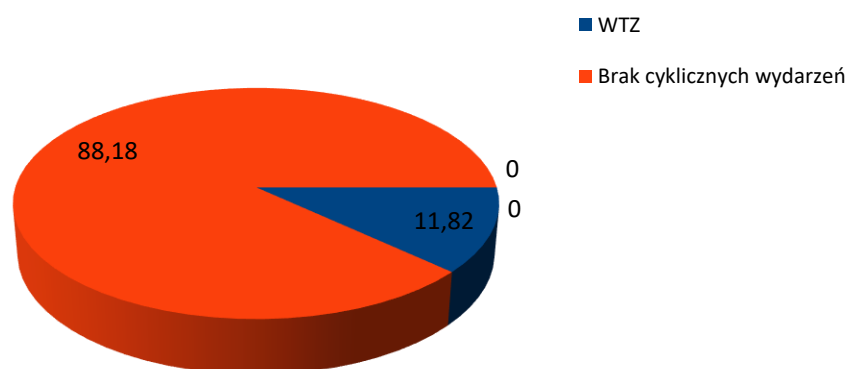
W większości ankietowani dobrze oceniają atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie, drugą grupę stanowią osoby, które nie wiedzą czy oferta kulturalna jest w pełni wystarczająca, trzecią grupę stanowią osoby, które dostatecznie oceniają ofertę i atrakcyjność oferty kulturalnej.

Pytanie nr 9 - Jakich placówek kulturalnych, form zajęć artystycznych brakuje w gminie lub dostęp do nich jest utrudniony? :

L.p. Przedmiot oceny procent udzielonych odpowiedzi

1. Warsztat terapii zajęciowej 11,82%
2. Brak cyklicznych koncertów oraz imprez promujących gminę 88,18%

Wykres 12: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 9

Źródło: opracowanie własne

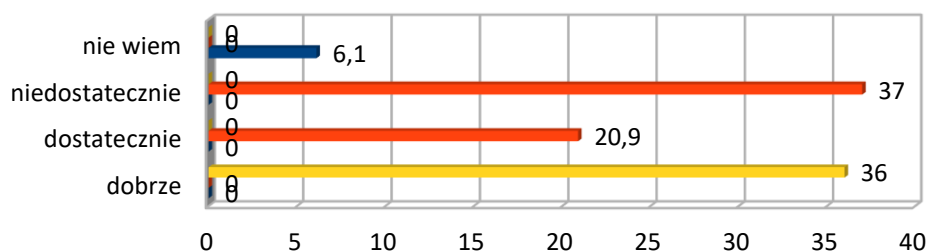
Zdaniem ankietowanych w gminie Ujsoly brakuje warsztatów terapii zajęciowej 11,82% oraz cyklicznych imprez kulturowych 88,18% .

Pytanie nr 10 - Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?

L.p. Przedmiot oceny procent udzielonych odpowiedzi

1. dobrze 36 %
2. dostatecznie 20,90%
3. niedostatecznie 37%
4. nie wiem 6,10%

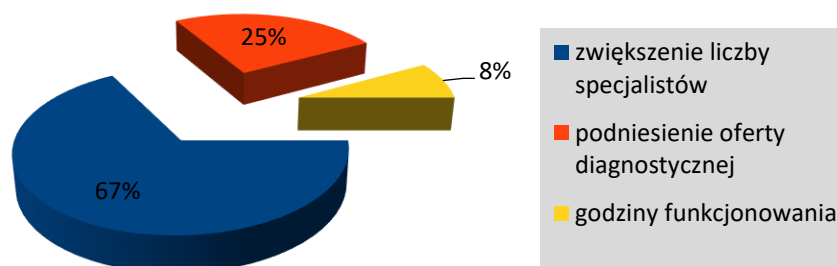
Wykres 13: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 10

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 11 -Jakie Pani/Pana zdaniem działania, przedsięwzięcia lub inwestycje należałoby podjąć w gminie dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia?

Wykres 14: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 11

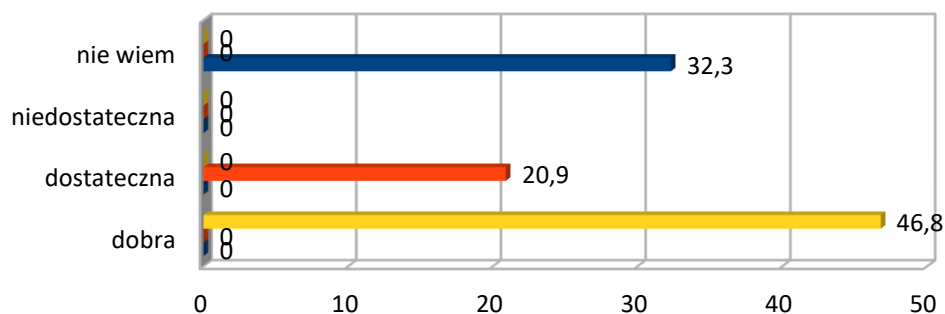

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 12 -Jaka jest według Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

1. dobra 89%
2. dostateczna 20,90%
3. niedostateczna 1,82%
4. nie wiem 9,09%

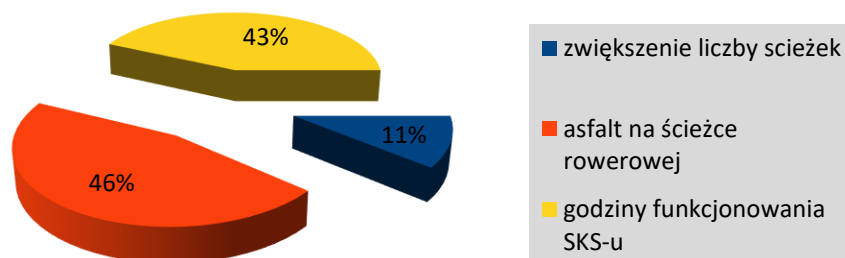
Wykres 15: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 12

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 13 -Jakie Pani/Pana zdaniem działania, przedsięwzięcia lub inwestycje należałoby podjąć w gminie w celu pełniejszego dostosowania do potrzeb mieszkańców oferty w zakresie sportu i rekreacji?

Wykres 16: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 13

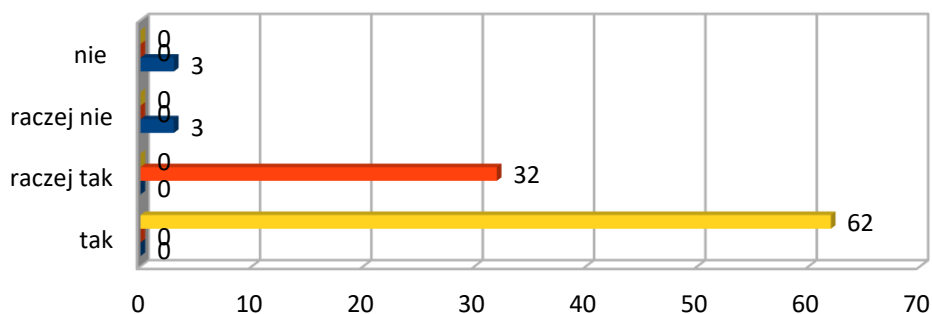

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 14 -Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

1. Tak 62%
2. raczej tak 32%
3. raczej nie 3%
4. nie 3%

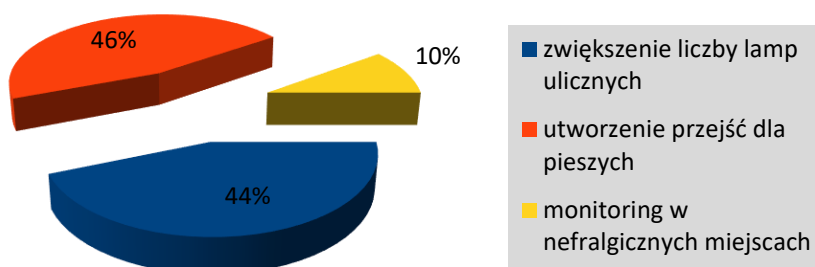
Wykres 17: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 14

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 15 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom?

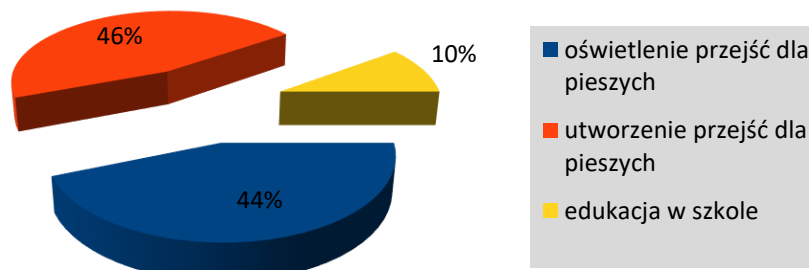
Wykres 18: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 15

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 16 -Jakie Pani/Pana zdaniem działania, przedsięwzięcia lub inwestycje należałoby podjąć w gminie w celu zapewnienia bezpieczeństwa na drodze?

Wykres 19: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 16

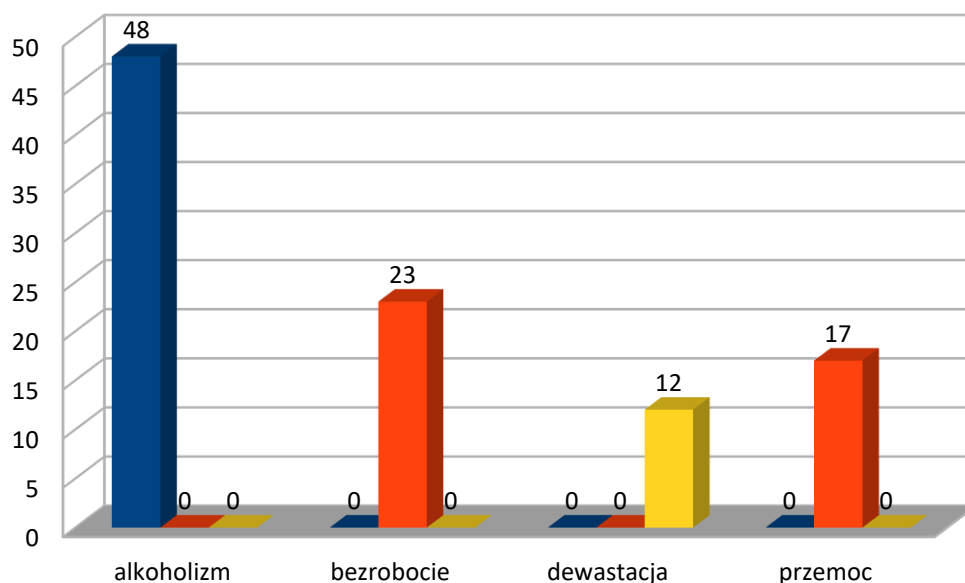
Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 17 -Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Do najczęściej pojawiających się odpowiedzi należały:

- bezrobocia 23 %,
- alkoholizm 48 %,
- przemoc 17 %,
- dewastacja 12 % odpowiedzi.

Wykres 20: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 17

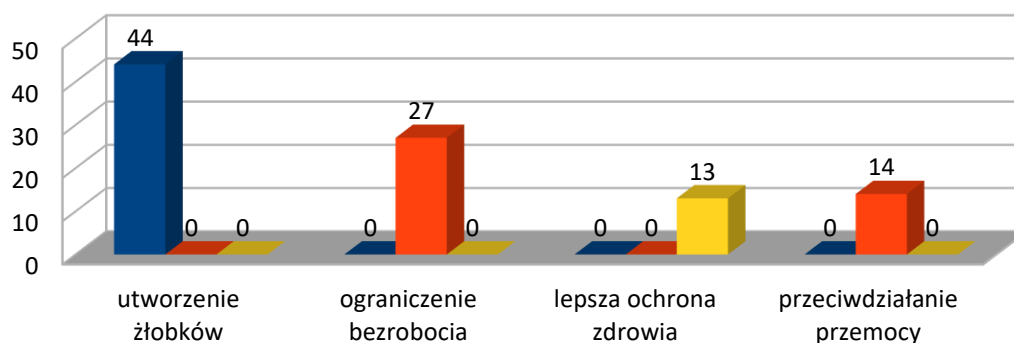
Źródło:
opracowanie
własne

Pytanie nr 18 -W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

Do najczęściej pojawiających się odpowiedzi należały:

- ograniczanie bezrobocia 27 %,
- zapewnienie opieki w żłobkach 44 %,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie 14 %,
- lepsza ochrona zdrowia 13 % odpowiedzi.

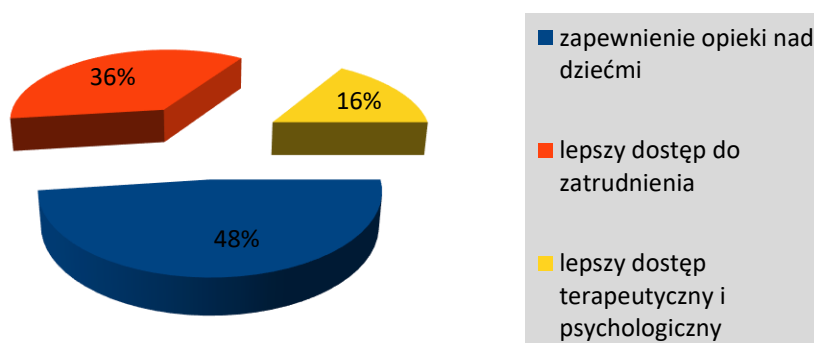
Wykres 21: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 18

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 19 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia?

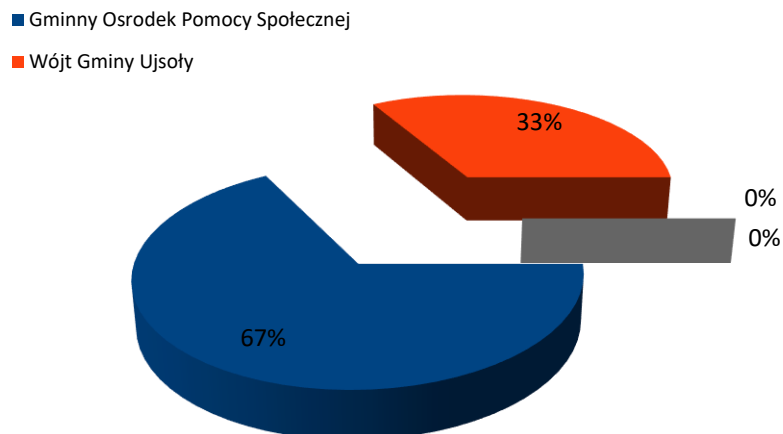
Wykres 22: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 19

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 20 -Jakie instytucje, organizacje z terenu gminy mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych?

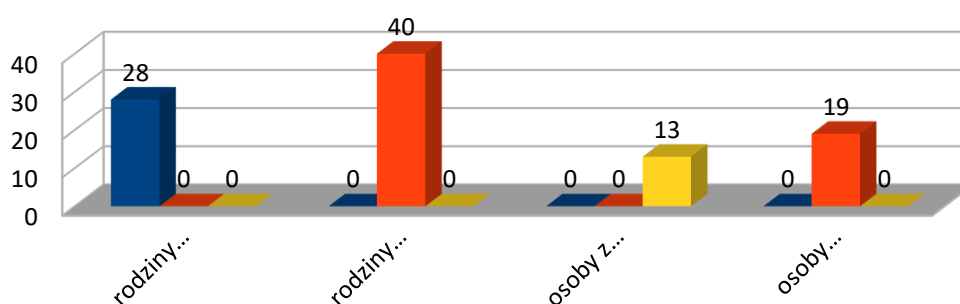
Wykres 23: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 20

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 21 -Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

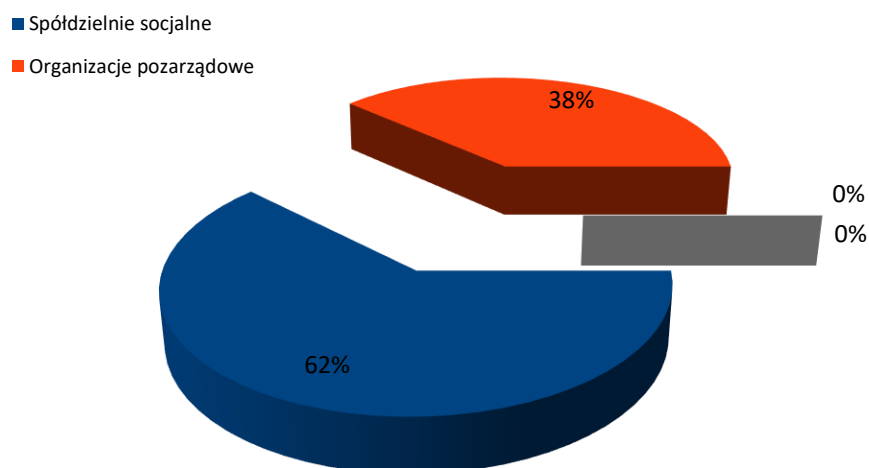
Wykres 24: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 21

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 22 -. Jakich organizacji pozarządowych, które mogłyby integrować, aktywizować lokalną społeczność czy przyczyniać się do łagodzenia bądź rozwiązywania lokalnych problemów społecznych, brakuje na terenie gminy?

Wykres 25: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 22

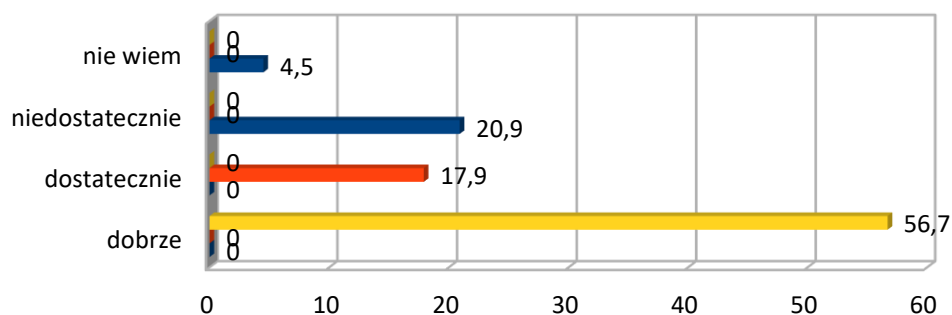

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 23 -Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

1. dobrze 56,70%
2. dostatecznie 17,90%
3. niedostatecznie 20,90%
4. nie wiem 4,50%

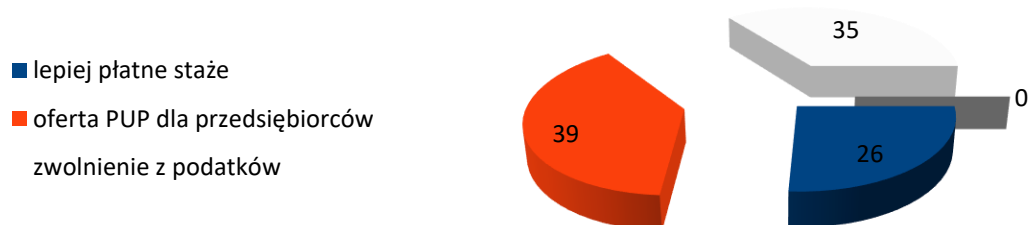
Wykres 26: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 23

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 24 -. Jakie działania należałoby podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu i poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych bezrobociem?

Wykres 27: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 24

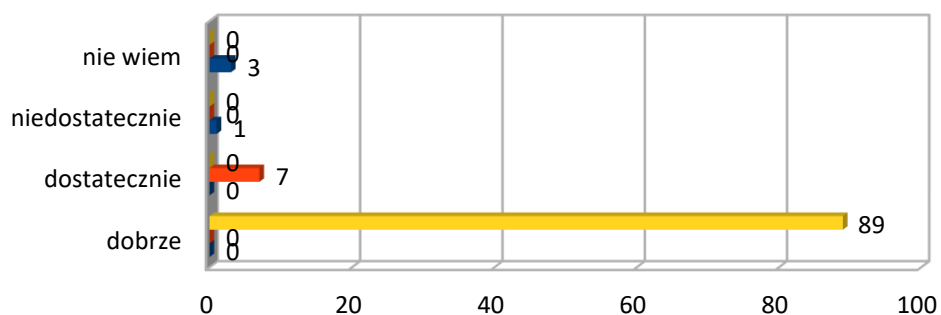

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 25 -Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

1. dobrze 89%
2. dostatecznie 7%
3. niedostatecznie 1,00%
4. nie wiem 3%

Wykres 28: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 25

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 26 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania ubóstwu i poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych ubóstwem?

Wykres 29: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 26

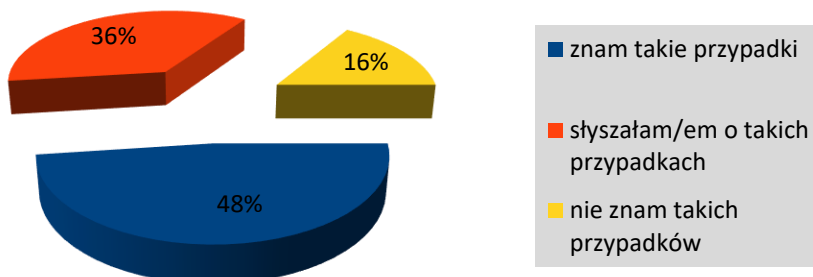

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 27 -Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

1. znam takie przypadki
2. słyszałam/słyszałem o takich przypadkach
3. nie znam takich przypadków

Wykres 30: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 27

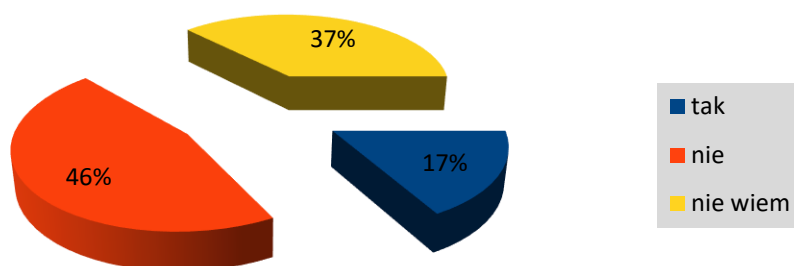

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 28 -Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?

1. tak 17%
2. nie 46%
3. nie wiem 37%

Wykres 31: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 28

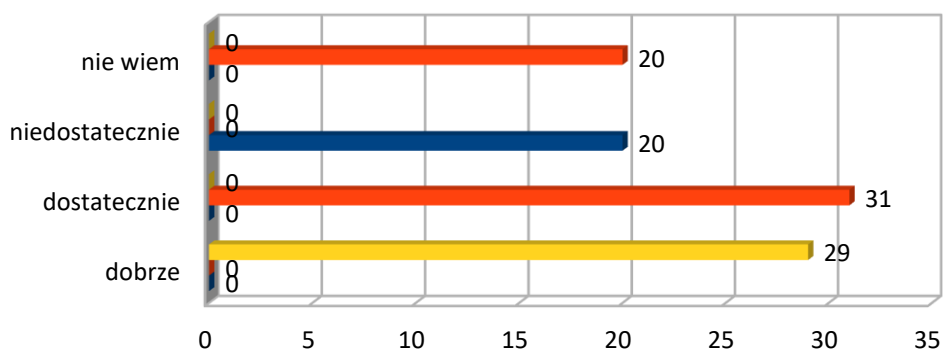

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 29 -Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

1. dobrze 29%
2. dostatecznie 31%
3. niedostatecznie 20%
4. nie wiem 20%

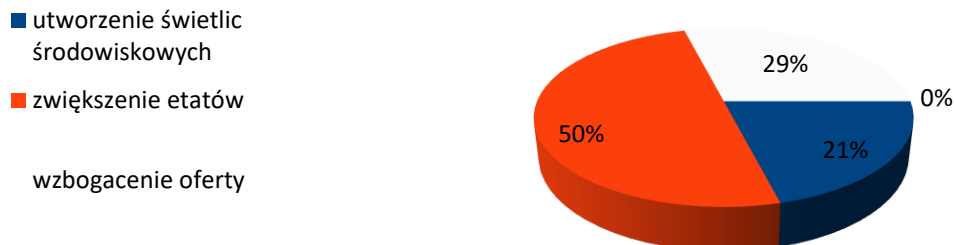
Wykres 32: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 29

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 30 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży?

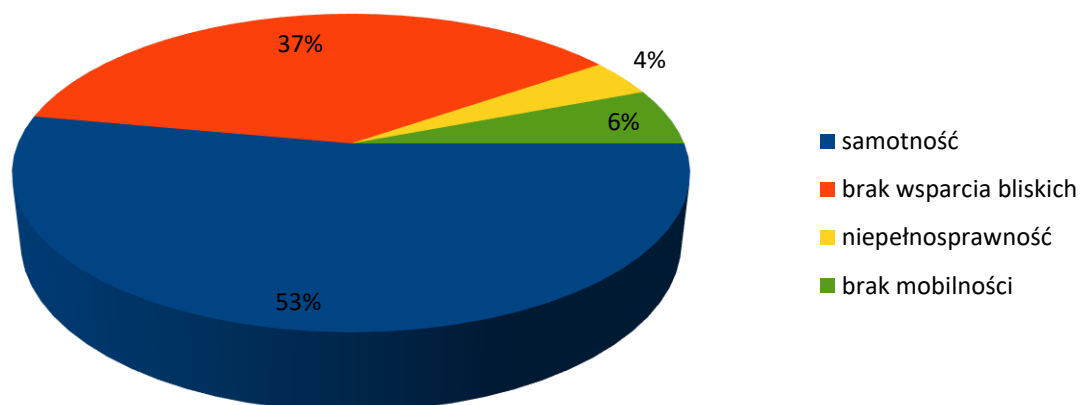
Wykres 33: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 30

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 31 -Jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?

Wykres 34: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 31

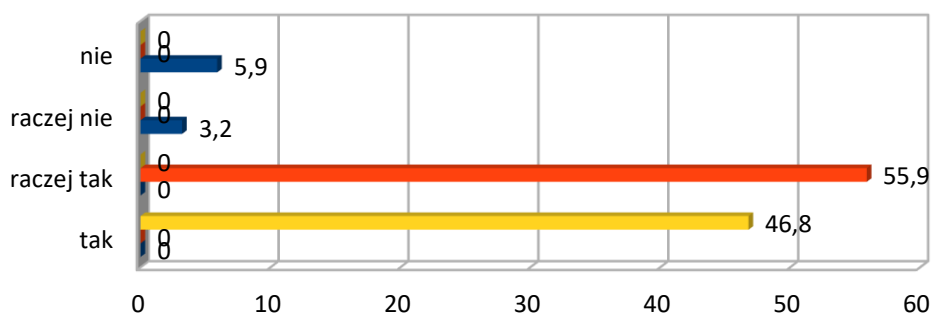

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 32 -Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

1. Tak 46,80%
2. raczej tak 55,90%
3. raczej nie 3,20%
4. nie 5,90%

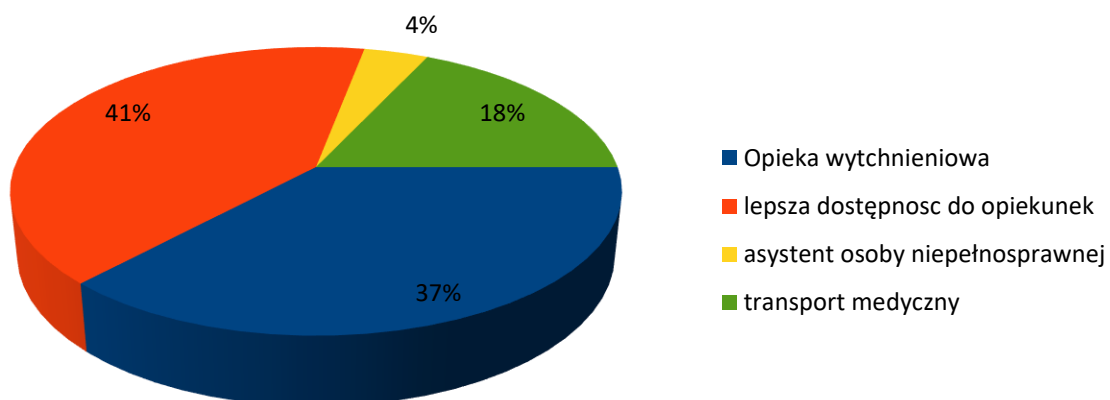
Wykres 35: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 32

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 33 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób starszych?

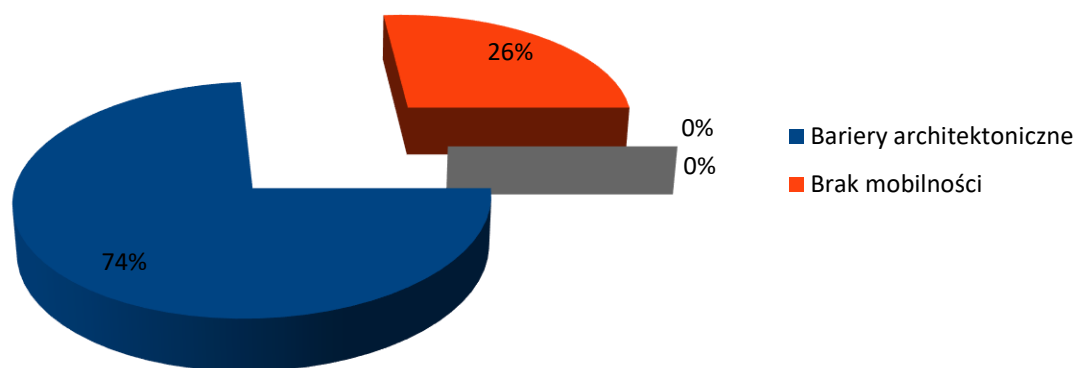
Wykres 36: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 33

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 34 -Jakie problemy najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie?

Wykres 37: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 34

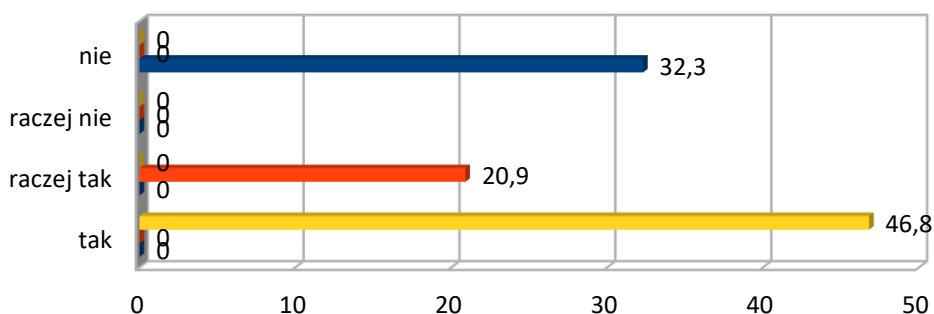

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 35 -Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych?

1. Tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie

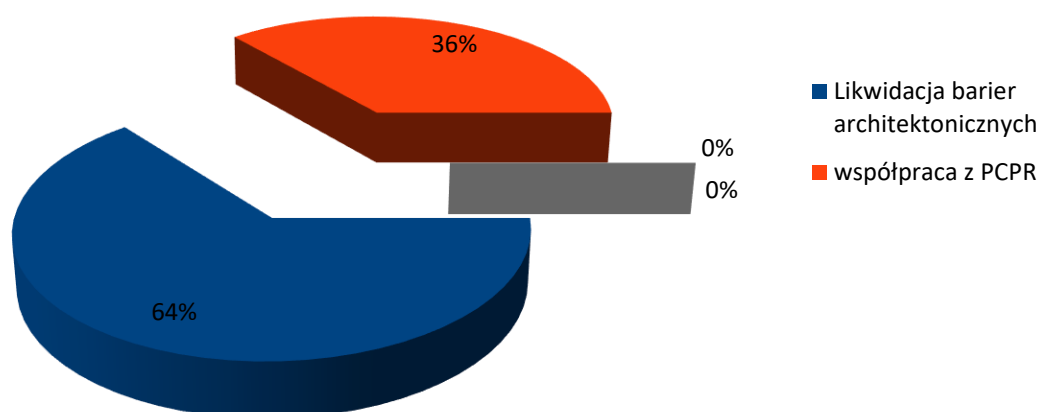
Wykres 38: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 35

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 36 -Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin?

Wykres 39: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 36

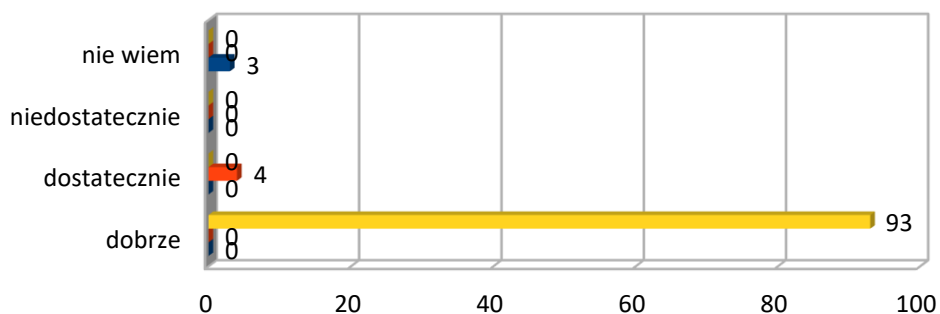

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 37 -. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

1. dobrze 93%
2. dostatecznie 4%
3. niedostatecznie 0%
4. nie wiem 3%

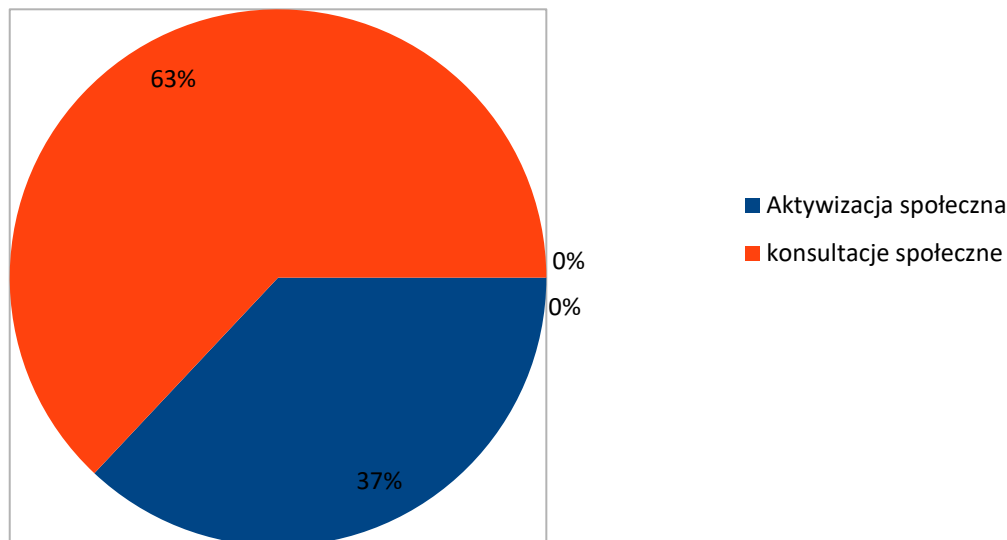
Wykres 40: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 37

Źródło: opracowanie własne

Pytanie nr 38 -Jakie działania należałoby Pani/Pana zdaniem podjąć w gminie w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup mieszkańców?

Wykres 41: Analiza odpowiedzi ankietowanych osób na pytanie nr 38

Źródło: opracowanie własne

Zebrane ankiety pozwoliły na zdiagnozowanie sytuacji społecznej w gminie Ujsół, poznaliśmy obszary, cele oraz kierunki działań, które pozwoliły wyznaczyć strategiczne obszary mający wpływ na przyszły społeczny rozwój Gminy.

Do każdego celu strategicznego przypisane zostały cele szczegółowe, a w ich ramach zostaną określone konkretne kierunki działań, które będą realizowane na terenie Gminy.

Rozdział V. Analiza SWOT w zakresie problemów społecznych.

Analiza SWOT ma na celu zebranie i uporządkowanie informacji, mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w procesie realizacji zadań określonych w Strategii.

Mocne strony:

- 1) Przeciętna stopa bezrobocia,
- 2) Wysokie poczucie przynależności lokalnej,
- 3) Przeciętna sytuacja materialna mieszkańców,

- 4) Znikomy poziom bezdomności,
- 5) Przeciętny poziom niepełnosprawności,
- 6) Dobre rozeznanie środowiska,
- 7) Pozytywna współpraca z władzami lokalnymi,
- 8) Zrozumienie i akceptacja ze strony władz lokalnych,
- 9) System opieki społecznej – udzielanie wsparcia finansowego, usług opiekuńczych, poradnictwa i pracy socjalnej oraz dobrze zorganizowany system dożywiania dzieci w szkołach,
- 10) Funkcjonowanie organizacji pozarządowych,
- 11) Wysokie wykształcenie teoretyczne oraz duże doświadczenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- 12) Fachowa kadra w sferze oświaty, kultury, sportu i ochrony zdrowia,
- 13) Aktywność społeczeństwa w sferze życia kulturalnego,
- 14) Wiedza wśród mieszkańców gminy dot. możliwości uzyskania pomocy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 15) Skuteczność w działaniu komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych oraz funkcjonowanie punktu poradnictwa dla osób z problemem alkoholowym,
- 16) Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.

Słabe strony:

- 1) Niewystarczające środki finansowe z zasobów własnych gminy,
- 2) Niewystarczająca obsada kadrowa do realizacji planowanych zadań,
- 3) Brak kadry specjalistycznej, np. psycholog,
- 4) Niski prestiż służb socjalnych,
- 5) Zbyt mała liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy,
- 6) Trudna sytuacja na rynku pracy, powodująca utrzymujący się poziom bezrobocia oraz brak wystarczającej liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych,
- 7) Zmniejszająca się liczba ludności,
- 8) Odpływ wykształconej kadry w związku z lokalnym brakiem ofert pracy,
- 9) Stosunkowo niski poziom wynagrodzeń za świadczoną pracę, głównie w sferze prywatnych pracodawców,

- 10) Brak gminnego systemu pomocy instytucjonalnej dom pomocy społecznej, dzienny ośrodek pobytu,
- 11) Trudny dostęp do rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Szanse:

- 1) Możliwość dofinansowania likwidacji barier społecznych, architektonicznych i komunikacyjnych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z funduszu instytucji, organizacji, fundacji i stowarzyszeń,
- 2) Podnoszenie kwalifikacji, możliwość skorzystania ze szkoleń i doświadczenia innych,
- 3) Możliwość utworzenia systemu wsparcia dla osób w sytuacji kryzysowej, łączącego działania służb i instytucji: pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji, komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) Możliwość rozwoju organizacji pozarządowych, działających w sferze polityki społecznej,
- 5) Możliwość uzyskania zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej, co poprawi sytuację bytową miejscowych rodzin,
- 6) Pozyskiwanie do współpracy przez samorząd gminny nowych partnerów,
- 7) Prowadzenie aktywnej formy zmniejszania bezrobocia poprzez zatrudnienie współfinansowane ze środków Powiatowego Urzędu Pracy oraz PFRON,
- 8) Zwiększanie środków na pomoc społeczną w budżecie gminy.

Zagrożenia:

- 1) Niewystarczające środki finansowe na objęcie niezbędną pomocą wszystkich uprawnionych do świadczeń,
- 2) Negatywne postrzeganie pomocy społecznej,
- 3) Zagrożenia wynikające z długotrwałego bezrobocia:
 - brak wiary we własne możliwości oraz poczucie niskiej wartości,
 - przenoszenie problemu na kolejne pokolenie,
 - obawa przed podjęciem pracy i przekwalifikowaniem zawodowym,
 - popadanie w uzależnienia,
 - popadanie w długi,
 - wycofywanie się z życia społecznego,
 - popadanie w choroby: depresje, psychiczne i nerwice,

- 4) Przeciążenie pracowników socjalnych zadaniami nienależącymi do pomocy społecznej ograniczające w ten sposób prowadzenie niezbędnej pracy socjalnej z osobami i rodzinami objętymi pomocą,
- 5) Zbyt mała liczba organizacji pozarządowych oraz ich niewystarczające dofinansowanie,
- 6) Niska aktywność osób niepełnosprawnych oraz ubogi rynek pracy dostosowanej do ich potrzeb,
- 7) Wzrost liczby młodzieży pijącej alkohol oraz obniżenie wieku inicjacji alkoholowej,
- 8) Starzenie się społeczeństwa – niekorzystne zmiany w strukturze społecznej.

5.1. Kapitał społeczny Gminy.

Kapitał społeczny jest dobrem wspólnym członków środowiska lokalnego i odnosi się do osób, rodzin, grup społecznych i instytucji. Dotyczy on również charakteru i zasięgu zaangażowania osób w nieformalne sieci i formalne organizacje, co jest zauważalne na terenie gminy. Związany jest z interakcjami (w społeczności lokalnej) i może służyć rozwiązywaniu problemów społecznych, do czego posłuży również opracowana strategia. Składnikami kapitału społecznego, które wyróżniane zostały ze względu na funkcje współdziałania i rozwiązywania są:

- więzi społeczne/sieci społeczne/struktury społeczne
- wartości/normy społeczne/solidarność/zwyczaj współpracy
- zaufanie społeczne.

Kapitał społeczny przynosi następujące zyski:

- ekonomiczne (rozwój gospodarczy, substytuowanie innych postaci kapitału, zabezpieczenie społeczne, ograniczanie problemu,
- polityczne (sprawne funkcjonowanie lokalnych instytucji, rozwój demokracji lokalnej),
- rozwiązywanie problemów społecznych (w sferze edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i innych).

Źródła lokalnego kapitału społecznego to: tradycja obywatelskiego zaangażowania, pozytywne doświadczenia współpracy mieszkańców, lokalni liderzy społeczni, lokalne organizacje społeczne, edukacja.

Potencjalne problemy związane z lokalnym kapitałem społecznym to:

- znaczne dysproporcje między osobami/grupami w dostępie do kapitału społecznego,
- koncentrowanie się kapitału społecznego w rodzinie i małych grupach,
- koncentrowanie się kapitału społecznego w grupach ekskluzywnych lub przestępczych.

Na potrzeby strategii dokonano ustaleń w zakresie potencjału społecznego i mocnych stron gminy. Atutami gminy dotyczącymi kwestii integracji społecznej są:

- wykształcona kadra zatrudniona w placówkach oświatowych,
- wykształcona i kompetentna kadra zatrudniona w ośrodku kultury,
- działalność lokalnych animatorów kultury,
- działalność Ochotniczych Straży Pożarnych,
- dobra współpraca z Policją,
- sieć powiązań między mieszkańcami – dobre stosunki sąsiedzkie,
- działanie zespołów ludowych,
- funkcjonowanie na terenie gminy Kół Gospodyń Wiejskich,
- utrwalanie tradycji w zakresie rękodzieła,
- aktywny i otwarty na współpracę samorząd
- doświadczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie realizacji projektów współfinansowanych przez UE

Kapitał społeczny w dużej mierze determinowany jest stopniem zaangażowania mieszkańców w rozwój i funkcjonowanie gminy. Ta aktywność najpełniej przejawia się w formie tworzenia i działania w ramach organizacji pozarządowych.

Zadania organizacji pozarządowych realizujących określone przez ustawę działania w zakresie pożytku publicznego stanowią istotną cechę społeczeństwa demokratycznego oraz są ważnym elementem aktywizującym społeczność lokalną, w tym społeczność gminy Ujsoły. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy angażują się w rozwój społeczno-kulturalny regionu i aktywnie współpracują z samorządem, tworząc lokalne partnerstwa w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Organizacje działające na terenie gminy aktywnie współpracują z samorządem lokalnym, który wspiera ich funkcjonowanie.

5.2. Wnioski

Najbardziej dotkliwymi i powszechnymi problemami społecznymi występującymi na terenie gminy Ujsoły są bezrobocie a także co za tym idzie ubóstwo i alkoholizm.

Najwięcej osób bezrobotnych to ludzie w wieku do 30 roku życia i znaczną większość stanowią kobiety. Problem ten dotyczy głównie ludzi posiadających niskie wykształcenie. W gminie Ujsoły jest niewiele zakładów pracy, przez co mieszkańcy zmuszeni są wyjeżdżać do miast lub poza granice kraju w celach zarobkowych.

Rodziny dotknięte długotrwałym bezrobociem, posiadają również inne problemy, takie jak: nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu. Sytuacja ta odbija się na dorastających w tych rodzinach dzieciach, które przejmują postawę rodziców. Trudno jest aktywizować zawodowo osoby z takich środowisk.

Rodziny dotknięte bezrobociem posiadają trudną sytuację finansową i w związku z tym, że niejednokrotnie brakuje im pieniędzy na podstawowe potrzeby życiowe, często korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Budżet rodziny okresowo poprawia się w czasie letnim ze względu na możliwość podjęcia między innymi prac dorywczych przy pracach związanych z pozyskiwaniem drewna oraz przy pracach na budowach.

Innym istotnym, powszechnie występującym problemem na terenie gminy Ujsoły jest alkoholizm. Alkoholizm jest przyczyną wielu nieszczęść i patologii. W rodzinie dotkniętej tym problemem występują trudności natury psychologicznej, np. nadmierna odpowiedzialność lub jej brak, zanik wzajemności czy też zamykanie się przed innymi ludźmi, brak akceptacji siebie i innych. Często występują również liczne formy przemocy np. fizyczna, psychiczna, słowna, itp. Niejednokrotnie niezbędne są interwencje policji oraz pracowników pomocy społecznej.

Wśród mieszkańców gminy występują również inne trudności np. nieumiejętność rozwiązywania problemów życiowych, niezaradność w obszarze wychowywania dzieci, które często łączą się ze sobą.

Osoby niepełnosprawne również borykają się z różnymi niedogodnościami. Najczęstsze z nich to kłopoty finansowe, a także bezrobocie oraz potrzeba łatwiejszego dostępu do rehabilitacji i specjalistycznych usług medycznych oraz likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Oprócz wyżej wskazanych trudności, bardzo niepokojący jest również malejący przyrost naturalny ludności, a tym samym zmniejszająca się corocznie liczba uczniów w szkołach podstawowych.

W gminie Ujsoły jakość życia mieszkańców w porównaniu do lat poprzednich uległa poprawie (spadek bezrobocia, ubóstwa, polepszenie sytuacji rodzin). Jednak Gmina będzie się musiała zmierzyć z czekającymi ją wyzwaniami: spadek liczny ludności, migracje do aglomeracji miejskich lub za granicę w poszukiwaniu dobrze płatnej pracy młodych i aktywnych zawodowo osób, wzrost liczby osób starszych i samotnych wymagających wsparcia, w tym usług opiekuńczych.

Rozdział VI. Cele i programy strategii.

Polityka społeczna gminy polega na zapewnieniu mieszkańcom poczucia dobrostanu, kompleksowej opieki nad rodziną, wspomaganiu najsłabszych, służy także rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

W oparciu o ustalone problemy określono cele strategiczne, którym przypisano szereg celów szczegółowych oraz skonkretyzowanych kierunków działań.

Cel strategiczny 1:

Aktywizacja zawodowa i edukacyjna mieszkańców prowadząca do eliminacji ubóstwa.

Cele szczegółowe:

- Upowszechnianie edukacji przedszkolnej,
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- Promocja przedsiębiorczości i postaw proaktywnych,
- Poprawa aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy,
- Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych, w tym szczególnie do kobiet,
- Poprawa sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie,

- Promocja aktywności zawodowej.

Kierunki działań:

- Organizacja zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania,
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych, wyrównujących dysproporcje edukacyjne,
- Organizacja zajęć sportowych,
- Upowszechnianie informacji o znaczeniu edukacji przedszkolnej,
- Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemu bezrobocia na terenie gminy:
 - organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób długotrwale bezrobotnych.
- Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia,
- Udzielanie osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy,
- Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i bezrobocia,
- Organizacja szkoleń i kursów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji,
- Promocja przedsiębiorczości,
- Organizacja ferii zimowych dla dzieci i młodzieży,

Lp.	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Ramy finansowe i źródło finansowania	Wskaźniki
1	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 50.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Zorganizowanie 2 cykli zajęć pozalekcyjnych
2	Organizacja zajęć pozalekcyjnych, wyrównujących	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 50.000 zł	Zorganizowanie 2 cykli zajęć pozalekcyjnych

	dysproporcje edukacyjne			Budżet gminy, fundusze pomocowe	
3	Organizacja zajęć sportowych	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 60.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Zorganizowanie 2 cykli zajęć sportowych i 4 turniejów
4	Upowszechnianie informacji o znaczeniu edukacji przedszkolnej	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 15.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 1 kampanii promocyjno-informacyjnej
5	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu	2021-2026	Urząd Gminy, GOPS	bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii w grupie 10 osób
6	Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych	2021-2026	GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 20.000 zł Budżet gminy	Objęcie pracą socjalną 10 osób
7	Udzielanie osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Udzielenie informacji 20 osobom
8	Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i bezrobocia	2021-2026	GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 30.000 zł Budżet gminy	Udzielenie pomocy 20 rodzinom

9	Organizacja szkoleń i kursów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 26.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 szkoleń umożliwiających podnoszenie kwalifikacji
10	Promocja przedsiębiorczości	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 15.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 1 kampanii promocyjno-informacyjnej
11	Organizacja ferii zimowych dla dzieci i młodzieży	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 60.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 cykli ferii zimowych

Cel strategiczny 2:

Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców.

Cele szczegółowe:

- Upowszechnianie postaw proaktywnych,
- Ocena stanu potrzeb społecznych,
- Ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne,
- Promocja działalności organizacji pozarządowych,
- Poprawa stosunków międzyludzkich – kształtowanie „dobrych relacji sąsiedzkich”,
- Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy,
- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- Poprawa sprawności osób starszych i niepełnosprawnych,
- Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym,
- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.

Kierunki działań:

- Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsołach,
- Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych,
- Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych,
- Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwości adresatów,
- Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne,
- Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych,
- Organizacja warsztatów i spotkań z zakresu integracji społecznej,
- Organizacja lokalnych świąt i uroczystości wzmacniających więzi między mieszkańcami i przywiązanie do zamieszkiwanej miejscowości,
- Organizowanie wydarzeń i aktywności skierowanych do ludzi starszych,
- Wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez:
 - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - ułatwianie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
 - rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry,
- Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym:
 - budowanie projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - organizowanie czasu wolnego w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych,
 - zorganizowanie usług transportowych na terenie gminy (dowóz do lekarza, urzędu itp.) dla niepełnosprawnych i starszych, mających problemy z poruszaniem się, osób na wózkach inwalidzkich,
- Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych

- Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
- Rozwijanie oferty Klubu Seniora.

Lp	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Ramy finansowe i źródło finansowania	Wskaźniki
1	Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej 2021-2026	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Co roku powstanie ocena zasobów pomocy społecznej
2	Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Co roku powstanie ocena zasobów pomocy społecznej
3	Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Co roku powstanie ocena zasobów pomocy społecznej
4	Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Co roku powstanie ocena zasobów pomocy społecznej
5	Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne	2021-2026	GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 3.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ukończenie 2 szkoleń przez 2 pracowników socjalnych
6	Systematyczny monitoring istniejących i	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Przygotowanie 3 projektów

	rozpoczynających się programów celowych i funduszy służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych				współfinansowanych z programów celowych i funduszy
7	Organizacja warsztatów i spotkań z zakresu integracji społecznej	2021-2026	GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 20.000 zł Budżet gminy	Organizacja 2 warsztatów
8	Organizacja lokalnych świąt i uroczystości wzmacniających więzi między mieszkańcami i przywiązanie do zamieszkiwanej miejscowości	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 100.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 4 edycji lokalnych świąt i uroczystości
9	Organizowanie wydarzeń i aktywności skierowanych do ludzi starszych	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 50.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 wydarzeń skierowanych do ludzi starszych
10	Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Objęcie pracą socjalną 10 osób starszych i niepełnosprawnych
11	Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 10.000 zł	Udzielenie wsparcia finansowego 5 osobom

				Budżet gminy, fundusze pomocowe	
12	Współdziałanie z PFRON i organizacjami pozarządowymi dla skutecznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	bezinwestycyjne	Pomoc w sporządzeniu 2 wniosków do PCPR, PFRON itp.
13	Rozwijanie oferty Klubu Seniora.	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 60.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poszerzanie oferty dla seniorów.

Cel strategiczny 3:

Przewycięzanie i zapobieganie występowaniu patologii społecznych.

Cele szczegółowe:

- Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych prowadzące do pozostania dziecka w rodzinie, w szczególności:
 - pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie bądź wzmocnienie ich funkcji,
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,

- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających im prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
- Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:
 - objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys,
 - wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie,
- Ograniczanie spożycia napojów alkoholowych
- Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami,
- Wdrożenie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych w zakresie nowoczesnych strategii oraz metod rozwiązywania problemów uzależnień a także wzmacnianie efektów leczenia,
- Współpraca z Policją w zakresie poprawy bezpieczeństwa,
- Zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego,
- Propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości.

Kierunki działań:

- Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym
- Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - z systemu pomocy społecznej
 - z systemu świadczeń rodzinnych
- Tworzenie świetlic środowiskowych działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących całodobową pomoc dzieciom z rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez: dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego
- Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich

- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły, w tym dożywianie uczniów
- Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym
- Utworzenie Punktu Konsultacyjnego,
- Utworzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy domowej,
- Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych,
- Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- Prowadzenie w ramach profilaktyki problemowej zajęć sportowych (zakup sprzętu sportowego, finansowanie trenera),
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, oraz działań kontrolnych, interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności do alkoholu i przestrzeganie zakazu jego sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia
- Utworzenie centrów aktywności rodziny.

Lp.	Działanie	Okres realizacji	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Ramy finansowe i źródło finansowania	Wskaźniki
1	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym 2021-2026	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Objęcie pracą socjalną 10 rodzin
2	Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Objęcie pomocą materialną rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej
3	Tworzenie świetlic środowiskowych	2021-2026	GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 80.000 zł	Tworzenie świetlic środowiskowych

				Budżet gminy, fundusze pomocowe	
4	Organizowanie wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich	2021-2026	Samorząd, szkoły, organizacje pozarządowe, GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 80.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 cykli wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich
5	Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół	2021-2026	GOPS, szkoły	Maksymalna kwota rocznie: 10.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Spotkania wychowawców szkolnych oraz pedagoga szkolnego z kadrą GOPS-u
6	Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym	2021-2026	GOPS	bezinwestycyjne	Objęcie pomocą 5 dzieci
7	Utworzenie Punktu Konsultacyjnego	2021-2026	Samorząd, GOPS, organizacje pozarządowe	Maksymalna kwota rocznie: 30.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie 1 punktu konsultacyjnego
8	Utworzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy domowej	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 20.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Utworzenie 1 grupy wsparcia
9	Prowadzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 20.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wdrożenie 1 kampanii społecznej i programów edukacyjnych dotyczących środków uzależniających

10	Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, szkoły	Maksymalna kwota rocznie: 25.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wdrożenie 1 edycji programów profilaktycznych
11	Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	2021-2026	Samorząd, szkoły organizacje pozarządowe, GOPS,	Maksymalna kwota rocznie: 30.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja 2 imprez profilaktycznych
12	Prowadzenie w ramach profilaktyki problemowej zajęć sportowych (zakup sprzętu sportowego, finansowanie osoby prowadzącej te zajęcia)	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, szkoły	Maksymalna kwota rocznie: 30.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Organizacja cyklu zajęć sportowych i 2 turniejów sportowych
13	Podjęmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, oraz działań kontrolnych, interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	bezinwestycyjne	Organizacja 1 spotkań informacyjnych
14	Utworzenie centrów aktywności rodziny	2021-2026	Samorząd, organizacje pozarządowe, GOPS	Maksymalna kwota rocznie: 60.000 zł Budżet gminy, fundusze pomocowe	Rozwijanie oferty UPTAiR i Geo-Parku w Glince.

Rozdział VII. Ramy finansowe.

Każdy podmiot z ternu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy ale także dotacje ze źródeł zewnętrzny pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą m. in.:

- * budżet Gminy Ujsoły;
- * budżet powiatu;
- * budżet województwa;
- * budżet państwa;
- * Fundusz Pracy;
- * Narodowy Fundusz Zdrowia;
- * Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- * Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej;
- * Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- * Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;
- * Środki z funduszy europejskich;
- * Inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii przyjęto w oparciu o średnią strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2020, uwzględniając następujące działy:

* 851 ochrona zdrowia; * 852 pomoc społeczna. W prognozie na lata 2021-2026 przyjęto wskaźnik 3% wzrostu wydatków w skali roku na pomoc społeczną i ochrony zdrowia uwzględniając ryzyko finansowe – zmiany przepisów, wzrost wydatków, inflację.

LP.	ROK	PROGNOZA WYDATKÓW FINANSOWYCH (W ZŁ)
1.	2021	954.000
2.	2022	982.620
3.	2023	1.012.098
4.	2024	1.042.460
5.	2025	1.073.734
6.	2026	1.105.946

Rozdział VIII. Zarządzanie realizacją strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Ujsoły na lata 2021-2026 obejmuje zasięgiem czasowym okres sześciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy Ujsoły, mianowicie: bezrobocia, ubóstwa, trudności opiekuńczo-wychowawczych, problematyki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, uzależnionych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się, by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujsołach, Rada Gminy, Urząd Gminy, Policja, Organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

Założenia strategii rozwiązywania problemów społecznych były planowane z uwzględnieniem obszarów priorytetowych wskazanych w Strategii Polityki Społecznej przy zachowaniu specyfiki obszaru gminy.

Cele i kierunki wyznaczone w strategii pozostają również spójne z podstawowym dokumentem odnoszącym się do rozwiązywania problemów społecznych w województwie śląskim: **Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030**, która to wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej na najbliższe 10 lat. Zawiera m. in. obszerną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego, misję, cele strategiczne i kierunki działań.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 została przyjęta w dniu 16 listopada 2020 r. uchwałą nr VI/25/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego.

Dokument stanowi integralną część Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,

8.1. Promocja Strategii.

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół odpowiedzialny za jej realizację. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne).

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa. Dalsze otoczenie zewnętrzne to otoczenie gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Obszary działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii,
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujsolach.

8.2. Monitoring i ewaluacja.

Zadania nakreślone w Strategii uzależnione są od zabezpieczenia finansowego, zatrudnionej kadry, współpracy z partnerami oraz zainteresowania i współpracy ze strony społeczeństwa.

Sposób realizacji Strategii powinien być systematycznie monitorowany i oceniany przez zainteresowane organy oraz poddawany ocenie społecznej.

W związku z rozłożeniem realizacji zadań na okres kilkuletni wskazane jest wprowadzanie korekty założonych planów, wynikające ze zmian w prawodawstwie.

Całościowy obraz realizowanych działań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych określają wskaźniki wyznaczone dla zadań przypisanych do poszczególnych celów operacyjnych.

8.3. Podsumowanie.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości. W praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przede wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będzie można należycie spożytkować w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań innowacyjnej gospodarki i postępowego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie jego wymogom.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie tych procedur pozwoli na dokonanie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.